

Het Kadaster: daar kan een land op bouwen

Meerjarenbeleidsplan 2026-2030

Versie

1.0

Datum

26 september 2025

DATUM

26 september 2025

TITEL

Het Kadaster: daar kan een land op bouwen

VERSIE

1.0

BLAD

1 van 44

Het Kadaster: daar kan een land op bouwen

Meerjarenbeleidsplan 2026-2030

Opdrachtgever

Raad van Bestuur

Status

Definitief

Verspreiding

Extern

1	Voorwoord van het bestuur.....	3
2	Onze missie, visie en ambities.....	4
3	Beleidsmatige hoofdlijnen in de periode 2026-2030	5
4	Onze plannen.....	8
4.1	Rechten en zekerheid	8
4.1.1	Doelen.....	8
4.1.2	Wat gaan we doen om deze doelen te bereiken?	9
4.1.3	Welke diensten en producten leveren we daarvoor?	11
4.2	Bouwwerk, grond en omgeving.....	12
4.2.1	Doelen.....	12
4.2.2	Wat gaan we doen om deze doelen te bereiken?	13
4.2.3	Welke diensten en producten leveren we daarvoor?	16
4.3	Informatie en expertise (bij maatschappelijke opgaven)	18
4.3.1	Doelen.....	18
4.3.2	Wat gaan we doen om deze doelen te bereiken?	19
4.3.3	Welke diensten en producten leveren we daarvoor?	20
4.4	Bedrijfsvoering	21
4.4.1	Doelen.....	21
4.4.2	Wat gaan we doen om deze doelen te bereiken?	21
5	Financiën	27
6	Bijlagen	31
	Bijlage A: De organisatie, wettelijke doeleinden en taken.....	31
	Bijlage B: Financiële meerjarenplanning.....	34
	Bijlage C: Financieel overzicht bij gelijkblijvende tarieven	40
	Bijlage D: Waarden ramingsmodel	42
	Bijlage E: Betekenis afkortingen	44

1 Voorwoord van het bestuur

Het onverwachte overlijden van onze voorzitter van de raad van bestuur Frank Tierloff op 2 juli 2025 heeft ons diep geraakt. Zijn heengaan laat een leegte achter, maar ook een duidelijke richting. Frank geloofde in de kracht van samenwerking, in het bouwen aan vertrouwen en in het maatschappelijke belang van het Kadaster. Zijn gedachtegoed nemen we mee – als inspiratiebron voor de toekomst. Want op het Kadaster kun je bouwen. Dat is niet alleen een belofte aan onze gebruikers, maar ook aan de samenleving. In een tijd waarin ruimte schaars is, technologie zich razendsnel ontwikkelt en maatschappelijke vraagstukken complexer worden, is betrouwbare informatie van levensbelang. Het Kadaster speelt daarin een cruciale rol – als bron van zekerheid over eigendommen, rechten en ruimte.

De komende jaren richten we ons op het verbeteren van de toegankelijkheid van onze data, met respect voor privacy, eigendomsrechten en maatschappelijke risico's. We willen dat burgers, bedrijven en overheden onze informatie eenvoudig kunnen vinden, begrijpen en gebruiken – zonder concessies te doen aan veiligheid en betrouwbaarheid. Het kwaliteitsniveau van onze data in de Basisregistraties Kadaster en Topografie verbeteren we verder door de inzet van kunstmatige intelligentie. Toepassing van nieuwe technologie versterkt onze plannen om zekerheid te bieden bij informatieverstrekking over objecten en gerelateerde rechten, zowel boven als onder de grond.

Daarnaast investeren we in digitale weerbaarheid, het verantwoord toepassen van kunstmatige intelligentie en het waarborgen van digitale soevereiniteit. Deze thema's zijn geen technische randvoorwaarden, maar essentiële bouwstenen voor publieke betrouwbaarheid en toekomstbestendige dienstverlening. Onze investeringen in onze digitale infrastructuur en bedrijfsvoeringssystemen zijn daarbij noodzakelijk. Het Kadaster draagt met haar inhoudelijke werkzaamheden niet alleen bij aan de maatschappelijke doelen, maar voert de dienstverlening ook op een maatschappelijk verantwoorde wijze uit. We sturen en verantwoorden ons hierover langs de lijnen van de regelgeving over environment, social en governance (ESG) zoals die in Europa is vastgelegd.

We bouwen ook aan een organisatiecultuur waarin iedere medewerker zich eigenaar voelt van onze maatschappelijke opdracht. Eigenaarschap, verbondenheid en ontwikkeling staan centraal. Die gedeelde verantwoordelijkheid maakt ons sterker – en zorgt ervoor dat we niet alleen functioneren, maar ook betekenis geven. Dat doen we niet alleen. Samen met gebruikers, ketenpartners, ons ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en onze leveranciers, werken we aan een transparant en toegankelijk Nederland. We nemen verantwoordelijkheid, zoeken verbinding en maken ruimte inzichtelijk – zodat de samenleving geïnformeerde keuzes kan maken.

Dit meerjarenplan is een volgende stap. Een plan dat richting geeft, keuzes maakt en ruimte biedt voor vernieuwing. We bouwen voort op wat er staat, met het vertrouwen dat we samen klaar zijn voor wat komt. Op het Kadaster kun je bouwen – en dat blijven we doen, met elkaar. Voor Nederland én daarbuiten.

Apeldoorn, september 2025

Raad van Bestuur | Jan de Reus, Cora Smelik

2 Onze missie, visie en ambities

Missie

Als onafhankelijke partij laat het Kadaster zien wat van wie is en hoe de ruimte is ingedeeld. We helpen met feitelijke informatie bij het maken van keuzes die impact op de ruimte hebben. We bieden zekerheid door transparantie over eigendom en gebruik van vastgoed en ruimte. We dragen bij aan de economie, welvaart en een duurzame ruimtelijke planning. We werken vanuit publieke waarden voor iedereen in Nederland, op de BES-eilanden en daarbuiten.

Visie

Het Kadaster is de onafhankelijke autoriteit op het gebied van geo-informatie en eigendomsrechten. Hiervoor ontwikkelen wij een duurzaam fundament voor transparante, betrouwbare informatie over ruimtegebruik en eigendom. We zetten ons vakmanschap dagelijks in voor zekerheid bij vastgoedtransacties en inzicht in ruimtegebruik. En omdat ruimtelijke data over grenzen gaan, werken we samen in Nederland, de EU en daarbuiten.

Ambities

Onze ambities hebben wij als volgt verwoord. Wij bieden:

- Zekerheid in eigendom én gebruik van alles op en onder de grond
- Het integrale beeld met geo-informatie over ruimtegebruik waar iedereen altijd en overal mee aan de slag kan
- Informatie en expertise over ruimtegebruik bij maatschappelijke opgaven, zowel binnen als buiten Nederland

Dit vanuit het zijn van een betrouwbare en veilige publieke dienstverlener.

In onze wijze van werken laten we onze kernwaarden naar voren komen. Dat betekent dat we betrouwbaar zijn, open over wat we doen, relevant voor de maatschappij en gedreven in ons werk.

Onze plannen, diensten en producten die bijdragen aan het bereiken van deze ambities hebben we in het hoofdstuk 4 samengebracht onder 3 waardestromen en de paragraaf bedrijfsvoering. Een waardestroom is een bundeling van bedrijfsprocessen die leiden tot producten of diensten die herkenbaar zijn voor een klant en die waarde toevoegen voor die klant. In het volgende hoofdstuk geven we een overzicht van de gemaakte keuzes die voor alle waardestromen gelden.

Bij de doelen is aangegeven of het een operationeel doel is of een veranderdoel (cursief). Waarbij we ook in operationele doelen investeren, zowel in de continuïteit van de uitvoering als in het verbeteren van kwaliteit en productiviteit. Veranderdoelen zijn vooral gericht op het doen van iets nieuws, vaak met een relatie met veranderingen in wetgeving.

3 Beleidsmatige hoofdlijnen in de periode 2026-2030

In dit Meerjarenbeleidsplan (MBP) geven we onze strategie voor de komende jaren weer. Startpunt daarbij zijn onze missie, visie, ambities zoals beschreven in het vorige hoofdstuk. Deze zijn voor het laatst aangepast in 2024.

Behalve onze ambities bepalen ook ontwikkelingen in de omgeving en de organisatie ons handelen. In onze strategische verkenning is aandacht gevraagd voor verschillende thema's: geopolitieke ontwikkelingen, de veranderende arbeidsmarkt, kunstmatige intelligentie en het belang van data voor ruimtelijke vraagstukken.

Daarnaast spelen er verschillende onderwerpen in de planperiode 2026-2030, waarvan de impact nog niet uitgekristalliseerd is:

- Vragen en onderzoeken vanuit de rijksoverheid voor nieuwe registraties of voorzieningen
- Het Federatief datastelsel (FDS) en welke stappen we daar in de planperiode op zetten
- De Herziening van de Kadasterwet
- Meerjarige afspraken over bekostiging van de Nationale Geo-Informatie Infrastructuur (NGII)
- In de komende periode verwachten we dat politieke keuzes en besluitvorming meer inzicht geven in de potentie van landinrichting als instrument voor verschillende maatschappelijke opgaven.

Op basis van de ambities en de strategische ontwikkelingen hebben we uitgangspunten, kaders en doelen vastgesteld. Deze dienen als contouren en kader voor dit MBP 2026-2030 en de begroting. Inhoudelijk bouwen we daarmee door op de vorig jaar ingezette lijn om in de periode 2025-2026 extra te investeren in het 'versterken van de basis'. We werken toe naar outputsturing en een goede balans tussen het werken aan doeltreffendheid en doelmatigheid.

1. We investeren in de basis: doorzetten wat we begonnen zijn

We hebben in 2024 geconstateerd dat onze basis een extra impuls nodig heeft. Daarom gaven we in 2025 prioriteit aan het investeren van de basis. Deze lijn houden we vast en daarmee bevestigen we voor 2026 deze focus:

- omvangrijke investeringen in de nieuwe contracten voor de Kadaster IT-infrastructuur (KITA) en in de Enterprise Resource Planning (ERP) en in de hierdoor mogelijke transformatie van de werkwijzen en processen
- ons risicomanagement en onze compliance zijn op het niveau dat past bij de huidige maatschappelijke context en verwachtingen
- certificering op hogere ISO normen van informatiebeveiliging en kwaliteitsbeheersing
- aanpassing van de informatiehuishouding naar actuele normen en verwachtingen

- kennis en vaardigheden van medewerkers zijn op niveau en ons personeelsbestand is klaar voor de toekomst.
- We zijn transparant over onze manier van werken en besturen. We beschrijven en rapporteren over de resultaten van onze strategische doelen voor Environment, Social en Governance (ESG).

Na 2026 willen we de basis op het benodigde niveau handhaven, in lijn met onze ambities uit 2025: "Dit vanuit het zijn van een betrouwbare en veilige publieke dienstverlener".

2. We werken aan ambities en nieuwe taken

We investeren in de loop van de planperiode meer in de doorontwikkeling van onze inhoudelijke taakuitvoering, in lijn met de ambities. We stellen het eindresultaat toetsbaar vast en houden ruimte om de route naar het resultaat bij te stellen om wendbaar te blijven in de uitvoering.

We krijgen vragen van ministeries om bij het uitvoeren van beleid of het in kaart brengen van vraagstukken, te helpen met de data die we beschikbaar hebben en een rol in te vullen bij het inrichten van een goede informatievoorziening. We wegen samen met de vraagsteller en ons beleidsdepartement af wat een passende rol van het Kadaster is. We zijn er scherp op dat deze rol past bij onze bestaande taken en dat hij goed in wetgeving, governance en financieringsafspraken is ingebed.

3. Ontwikkelingen – Externe factoren beïnvloeden onze beleidsagenda

De afgelopen jaren zien we de invloed van externe factoren op onze beleidsagenda toenemen. De geopolitieke ontwikkelingen zorgen voor een toename van het dreigingsniveau, Europese en nationale wet- en regelgeving zorgt voor toenemende regeldruk, de maatschappelijke aandacht voor privacy en datagebruik van de overheid zorgt voor discussie over openbaarheid/ transparantie en de roep om openheid, economische en maatschappelijke ontwikkelingen zorgen voor druk op de arbeidsmarkt en op budgetten.

De combinatie van deze onderwerpen zorgt voor veel werk én veel zaken die we met hoge urgentie moeten oppakken, terwijl het ook onze bewegingsruimte beperkt. We kiezen er dan ook voor om bij deze ontwikkelingen steeds vanuit onze missie, visie en ambities te blijven werken. Daarmee kunnen we deze ontwikkelingen efficiënt oppakken en daar waar mogelijk laten samenvallen met de doelen vanuit onze taken.

4. Kansen en nieuwe mogelijkheden AI bieden perspectief

Het belang van de recente ontwikkelingen rond Kunstmatige Intelligentie (of Artificial Intelligence (= AI)) is groot. Het heeft een brede impact op medewerkers en organisatie, op bedrijfsprocessen, op producten en diensten, dienstverlening en op ons applicatielandschap. AI biedt grote kansen voor effectiviteit en efficiency én voor het leveren van meer klantwaarde, zoals in het sneller en beter ontdekken van wijzigingen van objecten vanuit beeldherkenning. Voorwaarde is wel dat we deze ontwikkeling goed inkaderen en overwogen focus aanbrengen in onze aanpak. Daarvoor is onder

meer een heldere visie op AI nodig, zodat veranderingen in de ontwikkeling van medewerkers, het personeelsbestand, organisatie en governance goed ingebed kunnen worden.

5. We voeren onze opdracht doeltreffend en doelmatig uit

We verlagen vanaf 2026 het kostenniveau door efficiencyverbeteringen, door verlaging van indirecte kosten en door kostenbesparingen op basis van de nieuwe IT-contracten. De eisen aan de betrouwbaarheid en veiligheid van onze dienstverlening nemen toe en gezamenlijk verwachten we dat deze ontwikkelingen elkaar in balans houden.

De financiële situatie van het Kadaster wordt sterk bepaald door de schommelingen op de vastgoedmarkt. In een laagconjunctuur is er een lager werkaanbod en dit betekent financiële tekorten. Deze vangen we op met ons eigen vermogen, dan teren we in op onze reserves. Deze reserves bouwen we weer op in een hoogconjunctuur en door (gematigde) tariefstijgingen, om gereed te zijn voor de volgende conjunctuurgolf.

We bevinden ons momenteel in een periode van economische groei. Op basis van onze modellen en de resultaatprognose over 2025, verwachten we dat deze groei doorzet. En daarmee de omzet van akten en hypotheekstukken.

Bij diensten en producten die via een tarief gefinancierd worden, sturen we erop dat ons vermogen (de conjuncturele reserve) binnen de afgesproken normen blijft. Doordat we goed op de kosten letten, ontwikkelt het eigen vermogen zich positief. Hierdoor zijn we in staat om de tariefaanpassing te beperken tot een inflatiecorrectie voor alleen die producten die minder afhankelijk zijn van de conjunctuur. Denk daarbij aan producten zoals Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) bevragingen of de werkzaamheden voor Omgevingswet.

Diensten en producten die via een vast budget gefinancierd worden, voeren we kostenneutraal uit.

Er worden twee nieuwe bestemmingsreserves gevormd ten behoeve van nieuwe 'Werkplekken' (2 mln) en 'Digitale autonomie' (vooralsnog 0,5 mln). De bestemmingsreserve voor de Kadastrale Kaart Next (KKN) wordt verhoogd met 13 mln., zodat de werkzaamheden kunnen doorgaan.

De kostenstijging ten gevolge van de CAO wordt slechts gedeeltelijk doorberekend. De rest wordt opgevangen door een productiviteitsstijging ter besparing van 2,5% op de indirecte kosten.

De overige financiële uitgangspunten en de uitwerking daarvan staan vermeld in hoofdstuk 5.

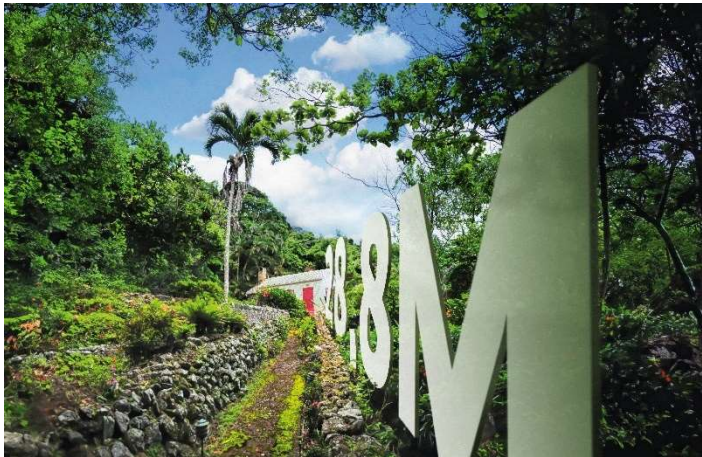
Van ambities naar waardestromen

Onze plannen die bijdragen aan het bereiken van de ambities die in hoofdstuk 2 genoemd worden, lichten we in het volgende hoofdstuk toe. Dit doen we aan de hand van 3 waardestromen en bedrijfsvoering. Een waardestroom is een bundeling van bedrijfsprocessen die leiden tot producten of diensten die herkenbaar zijn voor een klant en waarde toevoegen voor die klant.

4 Onze plannen

4.1 Rechten en zekerheid

Voor een sterk en stabiel Nederland is het heel belangrijk om te kunnen vertrouwen op objectieve data uit een onafhankelijke bron. Het moet voor iedereen duidelijk zijn van wie gebouwen en grond zijn en welke rechten hierop rusten. Doordat het Kadaster eigendom van vastgoed registreert, bieden wij daarover zekerheid. Niet alleen voor gebouwen, maar ook voor schepen en luchtvaartuigen. Bijvoorbeeld wanneer je informatie wilt over een nieuwe wijk of over de aankoop en het bezit van een eigen huis of bedrijfspand.

Waar loopt de erfgrens? Enith stond er nooit bij stil, maar nu ze burens heeft gekregen, is deze vraag ineens belangrijk.

Enith zelf heeft geen idee. Aan haar ouders, die voor haar op deze mooie plek op Saba woonden, kan ze het niet meer vragen.

Daarom gaan de medewerkers van het Kadaster op de BES-eilanden

op onderzoek. Zij vinden verschillende notariële akten, waarvan er een bijna 150 jaar oud is. Dit levert voldoende houvast op om een meting te doen.

Enith weet nu precies hoe groot haar perceel is: 28,8 meter lang. Enith kan bouwen op het Kadaster.

4.1.1 Doelen

Om de bovenstaande maatschappelijke waarde te bereiken, streven we ernaar dat:

- *Burgers, bedrijven en overheden completere informatie krijgen uit de Basisregistratie Kadaster, doordat brondocumenten sneller en vollediger aangeboden en verwerkt worden. Door de kadastrale kaart te verbeteren en geschikt te maken voor 3D situaties, werken we aan een completer en vollediger beeld.*
- *Burgers verzekerd zijn van een soepel proces bij vastgoedtransacties door betere informatie-uitwisseling in de vastgoedketen.*
- Burgers, bedrijven en overheden rechtszekerheid ervaren door het Kadaster, mede doordat rechten en plichten rond onroerende goederen zijn geregistreerd en een juist en volledig beeld geven.
- Iedereen die er recht op heeft, kan onze dienstverlening gebruiken en registraties inzien.

4.1.2 Wat gaan we doen om deze doelen te bereiken?

Burgers, bedrijven en overheden krijgen completere informatie uit de Basisregistratie Kadaster

De Basisregistratie Kadaster (BRK) is de kern van onze organisatie. Al sinds onze oprichting. De doorontwikkeling van de BRK is nodig om te voldoen aan nieuwe informatiebehoeften en veranderende omstandigheden. Daarom maken in deze planperiode de informatie uit de Basisregistratie Kadaster completer door het driedimensionaal (3D) weergeven van appartementsrechten. Dit is nodig omdat op sommige plekken de rechtensituatie te complex is om met de huidige tweedimensionale (2D) weergave te begrijpen en de rechtszekerheid te garanderen. Dat komt bijvoorbeeld voor als er meerdere bouwlagen met verschillende functies zijn (zoals (wonen- bedrijven-vervoer) of bij appartementencomplexen.

We maken (handgeschreven) akteksten uit het verleden toegankelijk en leesbaar. We zetten daarbij op een verantwoorde en transparante wijze onder meer kunstmatige intelligentie en slimme data-analyses in. Hierdoor kunnen niet alleen onze dienstverlening verbeteren.

Burgers zijn verzekerd van een soepel proces bij vastgoedtransacties door betere informatie-uitwisseling in de vastgoedketen

We gaan het vastgoedproces soepeler later verlopen voor particulieren, bedrijven en overheden. Met elkaar hebben we een rol in het hele proces van aankoop/verkoop van vastgoed. Daarom zorgen we er samen met onze partners in de vastgoedketen voor dat data en de verschillende digitale processen op elkaar afgestemd worden. Daarvoor moet de (bron)data correct, volledig en in alle fasen van het proces toegankelijk zijn. Hiervoor werken we onder meer samen met de stichting Zorgeloos Vastgoed.

Ook zetten we in op het automatisch inschrijven en verwerken van akten door de notaris. Daarmee neemt de kans op fouten verder af en is het inschrijvingsproces niet meer plaats- en tijdgebonden.

Burgers, bedrijven en overheden ervaren rechtszekerheid door het Kadaster

Het in standhouden en vergroten van de betrouwbaarheid van de kadastrale registratie heeft onze continue aandacht. In de planperiode stimuleren we het inschrijven van eigendomsoverdracht die ontstaat door vererving of verjaring. Zo zorgen we ervoor dat de registratie steeds beter aansluit bij de juridische werkelijkheid.

We ondersteunen burgers en bedrijven bij het melden van (mogelijke) fouten in de registraties. Want wanneer informatie uit de registraties niet klopt, kan dat vervelende gevolgen hebben. We onderzoeken snel en effectief wat er mis is en of er een fout in de registratie zit. Zo zorgen we ervoor dat de kwaliteit van deze registratie zeer hoog blijft en dat de brondata voor alle partijen altijd zo precies mogelijk is.

In de eerste helft van de planperiode zorgen we ervoor dat notarissen en andere belanghebbenden makkelijker en zelfstandiger onderzoek naar erfdienstbaarheden kunnen verrichten. De afgelopen jaren hebben we mede hierom de erfdienstbaarheden van voor 1950 in beeld gebracht.

Met het programma Kadastrale Kaart Next (KKN) bouwen we op basis van oorspronkelijke meetdocumenten de kadastrale kaart opnieuw op. De ligging van de grenzen in de kadastrale kaart wordt hierdoor nauwkeuriger en de kwaliteit beter. Daarmee is deze kaart voor burgers, bedrijven en overheden beter te begrijpen en te gebruiken. Dit eist de eerste jaren van de planperiode een flinke inspanning achter de schermen op technisch, juridisch, en organisatorisch vlak.

In de eerste helft van de planperiode kan straks de landmeter direct op locatie de ingemeten grenzen op de digitale kadastrale kaart zien. Dan kunnen we de metingen met de betrokkenen ter plekke controleren en lossen we eventuele problemen sneller en effectiever op. Dit leidt tot een verkorting van de doorlooptijd en een effectievere en dus efficiëntere dienstverlening.

De normen voor de kwaliteit, actualiteit en beschikbaarheid van onze dienstverlening hebben we vastgelegd in het Kwaliteitshandvest. Daarover rapporteren we jaarlijks.

Op Bonaire, Sint Eustatius en Saba (BES) ligt in de planperiode de focus op eenduidige digitale dienstverlening en informatievoorziening. We zorgen voor toekomstbestendige IT-infrastructuur en -systemen, die aansluiten op de lokale context van elk eiland. Zodat alles wat lokaal moet zijn, lokaal blijft en we toch kunnen integreren met de Kadaster infrastructuur. Met als doel eenduidige dienstverlening en tarieven voor elke burger en onderneming én een digitale registratie die actueel, juist en volledig is. We stemmen onze inzet af met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK).

In Nederland ondersteunen we overheden bij hun keuzes voor een duurzame inrichting van het landelijk gebied. Om dat goed te kunnen blijven doen, vernieuwen we onze systemen voor herverkaveling.

Iedereen die er recht op heeft kan onze dienstverlening gebruiken en registraties inzien

Kadastrale data wordt gebruikt in diverse processen van andere organisaties voor bijvoorbeeld belastingen, uitkeringen en vergunningen. Het is van belang dat burgers, bedrijven en overheden de data goed kunnen vinden en begrijpen. Daarom zorgen we dat onze informatie vindbaar, toegankelijk, begrijpelijkheid en bruikbaarheid is. Zodat iedereen er daadwerkelijk gebruik van kan maken – ongeacht digitale vaardigheden, taalniveau, fysieke of mentale beperking, of beschikbare technologie. In de eerste jaren van de planperiode passen we daarom onze websites aan, zodat deze toegankelijk en begrijpelijk zijn.

Maar niet iedereen moet altijd bij alle data kunnen. We beschermen de veiligheid van personen door op verzoek hun gegevens af te schermen. Ook gaan we, mede vanwege actuele geopolitieke

ontwikkelingen en de maatschappelijke waardering van privacy, met onze opdrachtgever in gesprek over de mate van openheid van gegevens uit onze registraties.

4.1.3 Welke diensten en producten leveren we daarvoor?

De producten en diensten die vallen onder de ambities en doelen van deze paragraaf “Rechten en zekerheid” zijn:

- Basisregistratie Kadaster

Voor meer informatie: <https://www.kadaster.nl/zakelijk/registraties/basisregistraties/brk>

- Kadaster op Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Voor meer informatie: <https://bes.kadaster.nl/>

- Registratie voor Schepen en Luchtvaartuigen

Voor meer informatie: <https://www.kadaster.nl/zakelijk/registraties/inschrijving/schepen-en-luchtvaartuigen>

- Publiekrechtelijke Beperkingen

Voor meer informatie: <https://www.kadaster.nl/publiekrechtelijke-beperkingen>

- Herverkaveling

Voor meer informatie: <https://www.kadaster.nl/zakelijk/producten/advies/wettelijke-herverkaveling>

4.2 Bouwwerk, grond en omgeving

Onze ambitie is om het integrale beeld te bieden met geo-informatie over ruimtegebruik, waarmee iedereen, altijd en overal aan de slag kan. Daartoe gebruiken we onze eigen data, maar ook data van andere organisaties. Data die kunnen bijdragen aan het bieden van dat integrale beeld.

Dat integrale beeld is nodig, omdat de ruimte in Nederland intensief wordt gebruikt. Zowel onder als boven de grond. Een gebouw of een stuk grond wordt vaak voor meerdere doelen gebruikt. Onder de grond is het voorkomen van graafschade aan kabels en leidingen belangrijk en is informatie over ligging noodzakelijk. Boven de grond is inzicht in rechten en gebruik door ontsluiting van samenhangende, ruimtelijke informatie belangrijk voor een duurzame inrichting van de openbare ruimte. We streven ernaar om de waarde van beschikbare data optimaal te benutten, onder meer door in overleg met onze opdrachtgevers te zorgen voor (de wettelijke) verruiming van de mogelijkheid van gecombineerd bevragen.

Net buiten de bebouwde kom van een gemeente is een nieuwe wijk gepland. De gemeente heeft de grond bouwklaar opgeleverd. Het bouwbedrijf wil op korte termijn beginnen met heien. Dankzij KLIC, een dienst van het Kadaster, kunnen ze zich hier goed op voorbereiden.

Alle ondergrondse leidingen in Nederland, van data tot elektra, worden door de netbeheerders

vastgelegd in KLIC. Als een bedrijf wil gaan graven, is het verplicht om een zogenaamde graafmelding te doen in KLIC.

Zo worden ongelukken voorkomen en kan het bouwbedrijf efficiënt plannen. Bouwbedrijven bouwen op het Kadaster. Letterlijk.

4.2.1 Doelen

Om die maatschappelijke waarde te bereiken streven we ernaar dat:

- *Iedereen een beter en completer beeld van de ruimte krijgt, doordat wij samenwerken met partners aan het integreren van geo-registraties. Wij doen dit mede door het inzetten van nieuwe technologie.*
- *Iedereen informatie krijgt die beter aansluit op gestelde vragen, doordat ruimtelijke informatie geïntegreerd bevraagd wordt. Overheden kunnen data in samenhang met andere (basis)registraties gebruiken. Het Kadaster werkt daarvoor met overheden samen.*

- Iedereen inzicht heeft in de fysieke leefomgeving van Nederland, doordat ruimtelijke informatie uit een groot aantal verschillende registraties laagdrempelig toegankelijk is.
- Wij landelijke voorzieningen en de (geo)data infrastructuur beheren, waarbij kwaliteit en actualiteit van data bekend is voor de gebruiker en de continuïteit van de dienstverlening gegarandeerd is.
- Wij bijdragen aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet door publieke informatie toegankelijk te maken en processen hierover voor iedereen te faciliteren.

4.2.2 Wat gaan we doen om deze doelen te bereiken?

Iedereen krijgt een beter en completer beeld van de ruimte

Een beter en completer beeld van de ruimte ontstaat alleen als dat is opgebouwd op basis van gevalideerde data. De data in onze registraties zijn dat en kunnen daardoor worden ingezet voor datagericht werken bij maatschappelijke vraagstukken. We zetten ons in voor de doorontwikkeling van de onderliggende modellen om de kracht van de data bij de vraagstukken ook in de toekomst te blijven realiseren. Met onze expertise en voorzieningen dragen we bij aan het beter en makkelijker beschikbaar maken van de door ons beheerde data. Dit geodatafundament is een belangrijke component in de meerjarenvisie 'Zicht op Nederland' van het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO).

Voor een integraal beeld van de leefomgeving is ruimtelijke informatie nodig op lokaal en nationaal niveau. We realiseren in het begin van de planperiode een productieomgeving BRT.Next, waarin we zoveel mogelijk objectinformatie gebruiken uit de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) en andere bronnen, en de mutaties die daarin plaatsvinden. Met Kunstmatige Intelligentie (AI) en Automatische generalisatie kunnen we de kleinere kaartschalen blijven leveren.

We werken samen met ketenpartners om de kwaliteit en continuïteit van de bestaande koppelingen van de basisregistratie Waardering Onroerende Zaken (WOZ) met de BRK en de BAG te verbeteren. In overleg met onze opdrachtgevers regelen we hiervoor een goede wettelijke borging en duurzame financiering.

Met 'digital tweelingen', modellen die gebaseerd zijn op data, processen en modellen, kunnen burgers, overheid en bedrijfsleven ruimtelijke vraagstukken beter begrijpen. Het Kadaster ontwikkelt zelf geen digitale tweelingen, maar levert hoogwaardige geodata voor de basis. Een datafundament met geodata helpt bij uitdagingen op het gebied van volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, energietransitie, klimaatadaptatie, natuur en stikstof.

In de planperiode verkennen we nieuwe technologieën voor gegevensverzameling en 3D-visualisatie. Hiervoor werken we verder aan een 3D-basisbestand als onderdeel van een breder datafundament voor maatschappelijke vraagstukken. Daarnaast onderzoeken we de 3D mogelijkheden en de impact

in de KLIC informatie-uitwisseling voor de graafsector. De focus ligt op de ontwerp- en oriëntatiefase binnen de graafketen om zo graafschade te voorkomen.

Informatie sluit beter aan op vragen vanuit de maatschappij

De vraag naar data voor besluitvorming door burgers, overheden en het bedrijfsleven neemt toe. De maatschappelijke opgaven en belangen zijn groot in Nederland en hierbij is juiste, samenhangende en actuele informatie essentieel. We verbeteren de kwaliteit van de registraties en vragen om vereenvoudiging van wetten om meer in samenhang te kunnen doen.

Sinds 2024 doen we met alle geo-basisregistraties mee met de Interbestuurlijke Datastrategie (IBDS) en het Federatief Datastelsel (FDS). Hierin zijn afspraken gemaakt over data(deling) en informatiehuishouding. Om data uit verschillende bronnen op verantwoorde wijze te gebruiken, zetten we ons in voor de doorontwikkeling van de basisregistraties naar een federatief datastelsel, zoals benoemd in Zicht op Nederland.

We zien dat steeds meer afnemers hun werkprocessen koppelen aan data en processen van het Kadaster, zoals die van de BAG, BRK, Kabels en Leidingen InformatieCentrum (KLIC) en Terugmeldingen. Daarom stimuleren we het gebruik van 'data bij de bron' binnen en buiten de vastgoedketen. Zo hebben onze afnemers altijd de meest actuele informatie en voorkomen we fouten.

De website Publieke Dienstverlening Op de Kaart (PDOK) is een veel gebruikt platform om geo-gegevens te delen. Wij beheren deze site en zorgen er voor dat PDOK veilig en betrouwbaar is en de geleverde (meta)data kwalitatief goed zijn. We werken aan verdere standaardisatie en uitbreiding van datasets.

Ook vanuit Europa wordt het delen van data vanuit de Europese datastrategie en door verschillende verordeningen gestimuleerd. We hebben veel ervaring in het verstrekken van open data binnen de Inspire-richtlijn en de open datarichtlijn (met de zogenaamde High Value Datasets) en volgen de ontwikkelingen om data beschikbaar te stellen in meer specifieke data-omgevingen, zoals Europese dataspace's. Daarmee wordt geo-informatie ook voor niet-geoprofessionals toegankelijk gemaakt. In de tweede helft van de planperiode maken we via het geodataplein datasets beschikbaar voor gecombineerde bevestigingen. Daarvoor gaan we in gesprek met onze opdrachtgever(s) over de wettelijke en financiële borging van deze activiteiten.

Vanuit diverse ministerie komen verzoeken voor nieuwe registraties, landelijke voorzieningen en informatiepunten. Op basis van geformuleerde uitgangspunten beoordelen we of aanvullende taken een haalbare, logische en wenselijke uitbreiding van ons werkpakket zijn. Hierover gaan we in overleg met het ministerie van VRO. Het gaat daarbij onder meer om:

- Op verzoek verkennen we de mogelijkheden voor het in beheer nemen van een landelijke voorziening monitoring voortgang woningbouw (LMVW). Dit is een voorziening waarmee de voortgang van woningbouwprojecten en de woningvoorraad is te volgen en analyseren.

Zodat beleidsmakers en andere betrokkenen beter geïnformeerde beslissingen kunnen nemen om voldoende betaalbare woningen te realiseren.

- Ook zijn er verkenningen om meer gedetailleerde informatie over gebouwen centraal te beheren in een landelijke voorziening gebouwgegevens (LVG). Waarmee betrouwbare en actuele gebouwgegevens beschikbaar komen voor verschillende toepassingen, zoals ruimtelijke ordening, vastgoedbeheer, en noodhulpdiensten.

Iedereen heeft inzicht in het ruimtegebruik in Nederland

We moderniseren onze diensten en systemen om iedereen te kunnen voorzien in de blijvende behoefte aan data, maar ook om data bij elkaar te brengen in bijvoorbeeld een datafundament. Dit vergt een integrale aanpak en vraagt de komende jaren forse inspanningen van ons. We investeren daarom mede op basis van de behoeften van burgers, bedrijven en overheden en maken geodata in samenhang ook voor niet-geoprofessionals toegankelijk via het zogenoemde geodataplein.

Hierbij hebben we nadrukkelijk aandacht voor wie, wanneer welke informatie mag ontvangen of gebruiken. Ook blijven wij in gesprek met onze opdrachtgever(s) over de wettelijke en financiële borging van deze activiteiten.

In de huidige geopolitieke context is onze samenwerking met het ministerie van Defensie nog belangrijker geworden. Onze topografische producten en diensten worden gebruikt voor het strategisch plannen en uitvoeren van operaties om veiligheid en vrede te bewaken. Onze langlopende samenwerking stelt ons in staat om te voldoen aan de veranderende behoeften en eisen van Defensie.

Voor een completer en betrouwbaarder beeld van de ondergrond zien we een toenemende behoefte om gegevens te delen en te integreren. KLIC en de Basisregistratie Ondergrond (BRO) dragen beide bij aan een beter begrip en beheer van de ondergrond. We verkennen in de planperiode hoe deze bronnen met hun data vanuit hun verschillende invalshoeken meer bij elkaar kunnen komen om een nog completer beeld van de ondergrond te verstrekken.

Wij beheren landelijke voorzieningen en de (geo)data infrastructuur

Een goede (geo)data infrastructuur zorgt voor het leveren van data aan gebruikers. We leveren hiervoor een passende dienstverlening en sluiten met onze producten aan op actuele (geo-) standaarden. Met goed product-lifecycle-management blijven we een betrouwbare partner voor het verkrijgen van geodata. Hierbij sturen we op drie aspecten: continuïteit, actualiteit en kwaliteit. We hebben hierover afspraken gemaakt met onze gebruikers.

Door informatie van de verschillende registraties in dezelfde vorm te presenteren, maken we de kwaliteit van data inzichtelijk en behapbaar. Door al onze dashboards eenzelfde uiterlijk en opzet te geven, zijn deze door gebruikers makkelijker te herkennen en zijn we daarmee transparant over de kwaliteit van de gegevens. Dit draagt bij aan onze betrouwbaarheid en leidt tot een verlaging van kosten.

Kunstmatige intelligentie (AI) speelt een steeds belangrijkere rol bij het bijwerken van de basisregistraties. AI-technologieën zoals machine learning en deep learning stellen ons in staat om complexe patronen en trends te ontdekken in grote hoeveelheden data.

We passen AI op een verantwoorde en ethische manier toe, door ervoor te zorgen dat onze algoritmes transparant zijn en dat we duidelijk communiceren over hoe en waarom ze worden gebruikt. Dit doen we onder andere door onze algoritmes op te nemen in het Algoritmeregister van de Nederlandse overheid.

Publieke informatie is toegankelijk

Voor de uitvoering van onze wettelijke taken voor de geodetische infrastructuur en Rijksdriehoeksmeting (RD) werken we nauw samen met Rijkswaterstaat (RWS) en de Dienst der Hydrografie van Defensie. Dit doen we in het samenwerkingsverband Nederlandse Samenwerking Geodetische Infrastructuur (NSGI). De NSGI is gericht op de verbetering en continuïteit van coördinaatsystemen die worden gebruikt voor nauwkeurige plaatsbepaling en het beheren, uitwisselen, combineren en visualiseren van geo-informatie.

Onze activiteiten, zoals gecombineerde en gestandaardiseerde informatieverstrekking door de NSGI over de Rijksdriehoeksmeting en het Normaal Amsterdams Peil (NAP), draagt bij aan beter en eenduidig gebruik van coördinatensystemen, zoals beschreven in het nationale programma Zicht op Nederland. Om zekerheid te geven aan gebruikers over de juistheid van verkregen coördinaten bij gebruik van satellietnavigatiesystemen, in het Engels Global Navigation Satellite Systems (GNSS), ontwikkelen we een nieuwe methodiek voor het gezamenlijke keurmerk van het Kadaster en Rijkswaterstaat voor GNSS-dienstverleners.

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is nu al meer dan een jaar in gebruik en wordt door meerdere partijen beheerd. Het Kadaster vervult zowel de tactische regierol als het operationeel beheer van onderdelen van de landelijke voorziening (DSO-LV). We blijven dit stelsel verder ontwikkelen op basis van de wensen en mogelijkheden van opdrachtgevers, partners en gebruikers. Samen met het ministerie van VRO werken we aan eenvoudig, effectief en efficiënt beheer. We streven naar een meerjarige, duurzame, financiering om onze rol efficiënt te kunnen vervullen, in lijn met de stelselvisie en de interbestuurlijke kaders van de Omgevingswet.

4.2.3 Welke diensten en producten leveren we daarvoor?

De producten en diensten die vallen onder de ambities en doelen van deze paragraaf "Bouwwerk, grond en omgeving" zijn:

- Basisregistratie Topografie

Voor meer informatie: <https://www.kadaster.nl/zakelijk/registraties/basisregistraties/brt>

- Basisregistratie Adressen en Gebouwen

Voor meer informatie: <https://www.kadaster.nl/zakelijk/registraties/basisregistraties/bag>

- Basisregistratie Grootchalige Topografie

Voor meer informatie: <https://www.kadaster.nl/zakelijk/registraties/basisregistraties/bgt>

- Publieke Dienstverlening Op de Kaart

Voor meer informatie: <https://www.kadaster.nl/zakelijk/datasets/pdok-platform-voor-open-data>
en <https://www.pdok.nl/>

- Waardering Onroerende Zaken

Voor meer informatie: <https://www.kadaster.nl/situaties/woning/woz-waarde>

- Kabels en Leidingen Informatie Centrum

Voor meer informatie: <https://www.kadaster.nl/zakelijk/registraties/landelijke-voorzieningen/klic>

- Topotijdreis

Voor meer informatie: <https://www.topotijdreis.nl/>

- Rijksdriehoeksmeting

Voor meer informatie:

<https://www.kadaster.nl/zakelijk/registraties/basisregistraties/rijksdriehoeksmeting>

- Nederlandse Samenwerking Geodetische Infrastructuur

Voor meer informatie: <https://www.nsgi.nl/>

- Nationale geo-informatie infrastructuur (NGII)

Voor meer informatie <https://www.zichtopnl.nl/>

- Multinational Geospatial Co-production Program

Voor meer informatie: <https://www.kadaster.nl/-/internationaal-opereren-met-dezelfde-kaart-dankzij-mgcp>

- Digitaal Stelsel Omgevingswet

Voor meer informatie: <https://www.kadaster.nl/zakelijk/digitaal-stelsel-omgevingswet>

4.3 Informatie en expertise (bij maatschappelijke opgaven)

Naast het bijhouden van basisregistraties en landelijke voorzieningen, levert het Kadaster ook geo-data om maatschappelijke opgaven op te lossen. Woningbouw, energieopwekking- en transport, klimaatadaptatie en natuurbehoud vragen om nieuwe keuzes over hoe we de beperkte ruimte in Nederland gebruiken. Om bij te dragen aan het oplossen van deze maatschappelijke vraagstukken, bieden wij geodata om te komen tot een antwoord op vragen van overheden en zakelijke klanten. Wij leveren data, datakoppelingen en datatoepassingen en delen onze expertise.

Tijdens missies moeten militairen blind kunnen vertrouwen op de kaarten die ze bij zich hebben. De juiste kennis van de omgeving kan het verschil maken tussen succes en falen. En soms tussen leven en dood. Het Kadaster helpt Defensie bij het maken van gedetailleerde topografische kaarten. Kaarten waar onze militairen op kunnen

bouwen. Voor de Luchtmacht brengt het Kadaster daarnaast in Nederland alle objecten in kaart die hoger zijn dan 15 meter. Zo weten helikopterpiloten precies waar ze moeten uitkijken. En worden botsingen met hoogspanningsmasten of kerktorens voorkomen. Defensie bouwt op informatie van het Kadaster.

4.3.1 Doelen

Om die maatschappelijke waarde te bereiken streven we ernaar dat:

- *Beleidsmakers en uitvoerders beter inzicht krijgen in de ruimtelijke situatie, doordat we werken vanuit een integrale aanpak op specifieke maatschappelijke opgaven om te komen tot beleidsregie op basis van betrouwbare data.*
- *Beleidsmakers meer inzicht krijgen in maatschappelijke vraagstukken, doordat we klantgericht (maatwerk-)informatie en expertise delen op het gebied van ruimtegebruik en vastgoed.*
- Wij leveren maatschappelijke waarde door relevante inzichten uit onze data toegankelijk te maken voor iedereen.
- We delen op een gecoördineerde manier kennis in binnen- en buitenland en voeren internationaal gefinancierde projecten uit die bijdragen aan een vreedzame en rechtvaardige samenleving.

4.3.2 Wat gaan we doen om deze doelen te bereiken?

Beleidsmakers en uitvoerders krijgen beter inzicht in de ruimtelijke situatie

Nieuwe maatschappelijke vragen leiden tot nieuwe dilemma's. Maar niet alle vragen zijn te beantwoorden binnen het bestaande wettelijke kader dat leidend is voor ons werk. We mogen daardoor niet altijd data combineren of verstrekken om maatschappelijk relevante vragen te beantwoorden. We blijven hierover met onze opdrachtgever in overleg om tot nieuwe wetgeving te komen.

We ontwikkelen methoden en technieken om informatie te combineren uit verschillende bronnen. Hiervoor hebben we een onderzoeksprogramma opgezet samen met de Universiteit Twente (UT). In de planperiode loopt dat door.

Beleidsmakers krijgen meer inzicht in maatschappelijke vraagstukken

We worden steeds vaker als expert op het gebied van geodata bij maatschappelijke vraagstukken gevonden. Zowel door overheden als door bedrijven. We verwachten dat in de planperiode de geleidelijke stijging in het aantal vragen van de afgelopen jaren doorzet. We ontwikkelen nieuwe oplossingen of producten waar nodig.

Met verschillende maatschappelijke partners werken we structureel samen. Zo ondersteunen we het rijk in het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW), de Interbestuurlijke Samenwerking voor de InformatiePositie voor de woonopgave (ISIP Woonopgave), het RijksUitvoeringsNetwerk voor het landelijk gebied (RUN) of het interdepartementale programma Verbetering van de Informatievoorziening voor de Energie Transitie (VIVET).

Door de toenemende belangen in het landelijk gebied, verandert ook het doel van de inzet van onze instrumenten. In het verleden was het belangrijkste doel van herverkaveling om versnipperde agrarische percelen efficiënter in te delen. Tegenwoordig zijn er meer redenen om tot herverkaveling over te gaan, zoals natuurherstel, het aanpakken van bodemdaling en de aanleg van nieuwe infrastructuur. De Omgevingswet speelt hierop in door snelheid, participatie en samenwerking centraal te stellen in deze trajecten.

Decentrale overheden ondersteunen we daarnaast ook met bijvoorbeeld woningmarktonderzoeken en het ruimtelijk inpassen van Regionale Energie Strategieën (RES).

Wij maken relevante inzichten toegankelijk

Door data, afhankelijk van de vraag, massaal of zeer specifiek te delen, dragen we bij aan het geven van inzicht. We kiezen waar mogelijk voor een gestandaardiseerde manier van data delen. Hiermee verbeteren we de kwaliteit van onze onderzoeken en van het proces van onderzoek.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Kadaster werken al lang samen. Ook in de planperiode blijven we dat doen door onderzoeken, publicaties, technologische innovatie en het

afstemmen van begrippen en definities. Met name op de thema's wonen en energietransitie. Daarbij leveren we steeds meer statistische informatie, die zowel nationaal als Europees wordt gebruikt.

We delen in internationaal verband kennis over landadministratie en geo-informatie

De kennis en ervaring die we als Kadaster hebben opgebouwd, zetten we niet alleen in Nederland in, maar ook in Europa en wereldwijd. We adviseren buitenlandse overheden over het inrichten van landadministratie en geo-informatie systemen. Zo dragen we bij aan stabiel bestuur en goed functionerende samenlevingen. (Geo-)politieke ontwikkelingen kunnen de focus van de internationale werkzaamheden beïnvloeden, zowel financieel, thematisch als geografisch.

Binnen Europa trekken we samen op met zusterorganisaties in Europese koepelorganisaties. Deze zijn gericht op het delen van kennis en het beïnvloeden van de besluitvorming in Brussel. We bekleden bestuursfuncties binnen enkele grote organisaties zoals Eurogeographics, European Land Registry Association (ELRA) en European Spatial Data Research (EuroSDR). Ook zijn we internationaal actief binnen United Nations initiative on Global Geospatial Information Management (UN-GGIM), de organisatie die zich wereldwijd bezighoudt met geografische informatiemanagement.

Tegelijk wordt ook onze manier van werken beïnvloedt door steeds meer Europese wetgeving. De samenhang en complexiteit van Europese en nationale wetten die publieke waarden (privacy, toegankelijkheid, veiligheid, openheid) garanderen, brengen we voor het voetlicht van nationale en Europese wetgevers. Onze ervaringen met data en geo-informatie brengen we daarbij in als praktijkvoorbeeld.

Ook dragen we bij aan de totstandkoming van één Europese topografische kaart: een praktische oplossing voor de Europese vraag naar data en betrouwbare geo-informatie.

Het structurele samenwerkingsverband met de Universiteit Twente zetten we door. Samen ontwikkelen we praktische (online) trainingen en lespakketten voor professionals over landadministratie en geo-informatie.

4.3.3 Welke diensten en producten leveren we daarvoor?

Woningmarkt

Voor meer informatie: <https://www.kadaster.nl/zakelijk/woningmarkt>

Onderzoeken

Voor meer informatie: <https://www.kadaster.nl/zakelijk/over-ons/onderzoeken>

Kadaster International

Voor meer informatie: <https://www.kadaster.nl/over-ons/het-kadaster/internationaal>

4.4 Bedrijfsvoering

Om onze wettelijke taken duurzaam, veilig en betrouwbaar uit te voeren is een krachtige Kadasterorganisatie nodig: we investeren daarom in onze mensen en organisatie en een veilig werkklimaat. Ook werken we continu aan cyberveiligheid. In de komende vijf jaar verbeteren we onze (IT-) systemen om beter aan te sluiten bij de klantbehoeften. Kwaliteit en veiligheid van onze diensten is een belangrijke pijler in de planperiode. Daarnaast geven we als publieke dienstverlener actief vorm aan onze maatschappelijke verantwoordelijkheid en duurzame ambities, waarbij we onder andere toewerken naar een rapportage op het gebied van Environment, Social en Governance (ESG).

4.4.1 Doelen

Om die maatschappelijke waarde te bereiken streven we ernaar dat:

- *We de waarde van data vergroten door betere kwaliteit, samenhang en bruikbaarheid van data in onze werkprocessen. We combineren kwalitatieve en kwantitatieve informatie om onze keuzes met data richting te geven. We ondersteunen medewerkers bij het inzetten van data voor continu verbeteren en innovatie.*
- *We verder ontwikkelen naar een vitale en wendbare organisatie, die zich kenmerkt door kwalitatief hoogwaardig personeel. We werken vanuit waarde en geven als medewerkers vanuit verbondenheid met de organisatie invulling aan onze verantwoordelijkheden. We kiezen er als organisatie bewust voor wat we zelf doen of waar we gebruik maken van de diensten van anderen.*
- De samenleving zeker kan zijn van continuïteit van onze dienstverlening in een snel veranderende wereld, doordat wij onze processen doelmatig en efficiënt hebben ingericht.
- We een goede publieke dienstverlener blijven door de ontwikkelingen van nationale en Europees beleid en wetgeving te volgen en tijdig bepalen van de impact op onze organisatie. We hebben daarvoor kwaliteits-, cybersecurity-, privacy-, compliance-, en risicomanagement ingericht.
- We versterken het imago van het Kadaster door meer bekendheid te geven aan de mogelijkheden die we bieden op het gebied van ruimtelijke informatie. We geven het goede voorbeeld als het gaat om het zijn van een sociale en duurzame organisatie.

4.4.2 Wat gaan we doen om deze doelen te bereiken?

Als betrouwbare en veilige publieke dienstverlener investeren we in onze mensen en in een organisatie met een goed werkklimaat. Waarmee we onze wettelijke taken duurzaam, veilig en betrouwbaar uitvoeren.

We vergroten de waarde van data

De vraag naar data is groot en neemt alleen maar toe. Door te begrijpen wie welke data waarom wil, kunnen we nog gericht ons aanbod laten aansluiten bij de behoeften van gebruikers of het gebruik

van data voor andere gebruikers vergroten. Met nieuwe verstrekkingvormen, zoals data via api's¹, is het belangrijk voorbereid te zijn om ook onze dienstverlening mee te veranderen en de manier waarop dit gefinancierd wordt.

Om de waarde van data te vergroten, zetten we ons innovatie proces gestructureerd in. Niet alleen verkennen we hiervoor de technische en technologische veranderingen, ook proberen we uit wat dit voor ons kan betekenen. Innovaties die niet alleen in de pilot-fase, maar die ook opgeschaald kunnen worden in de productiefase, zetten we in. Zo bouwen we actief aan een toekomstig Kadaster.

AI is voor het Kadaster een krachtig hulpmiddel dat bijdraagt aan het realiseren van de organisatiedoelen. We zetten in op AI om de samenleving op innovatieve en toegankelijke wijze te voorzien van betrouwbare (geo-)informatie, mogelijk gemaakt door het versnellen, verbeteren en vernieuwen van onze interne processen. Om de kansen die AI biedt te benutten, moeten we groeien in volwassenheid zodat we breed én veilig AI inzetten. We bouwen daarom aan een stevig AI-governancefundament, dat wordt geïntegreerd in onze bedrijfsvoering. Dit fundament bestaat uit een gedeelde visie op AI, het waarborgen van effectieve besluitvorming, brede AI geletterdheid en efficiënte AI-voortbrengingsprocessen. Met name de inzet op AI-geletterdheid zorgt ervoor dat alle medewerkers op een verantwoorde manier met AI omgaan en de voordelen ervan benutten, terwijl ze zich bewust zijn van de mogelijke risico's en ethische overwegingen. We hebben daarbij aandacht voor onze medewerkers, zowel qua begeleiding als opleiden, ontwikkelen en leren.

Waarde leveren met onze data, diensten en dienstverlening is belangrijk voor ons als publieke dienstverlener. De uitwisseling van data moet op een generieke, gestandaardiseerde en geautomatiseerde wijze geregeld worden, zodat steeds meer databronnen worden aangesloten. Hiermee dragen we bij aan de visie om als publieke dienstverleners één overheid te zijn. Binnen de Interbestuurlijke Datastrategie werkt het Kadaster mee aan het Federatief Datastelsel om data verantwoord vanuit de bron te kunnen delen.

We houden ons aan wet- en regelgeving die opgesteld zijn voor een gezonde informatiehuishouding en het bewaren van data. Verder ontwikkelen we beleid voor het tijdig verwijderen van data, zoals is opgenomen in de AVG-richtlijn en het vernietigen van data overeenkomstig de Archiefwet. Om onze informatiehuishouding gezond te houden en te voldoen aan wetgeving, zoals de Wet Open Overheid (WOO), zullen we hiervoor blijvende acties moeten ondernemen.

Als gezonde organisatie is het belangrijk ook onze eigen processen en interne bedrijfsdata te blijven monitoren. Hiervoor hebben we zogenaamde *health dashboards* opgezet, zodat gestuurd kan worden op verbetering en op vergroting van de maatschappelijke meerwaarde.

Wij ontwikkelen naar een vitale en wendbare organisatie

¹ API staat voor "Application Programming Interface". Een API maakt communicatie mogelijk tussen verschillende (software) applicaties/programma's. Door een API hoef je niet te weten hoe een applicatie werkt en toch kan je ermee communiceren.

In de planperiode standaardiseren we voor de ondersteunende processen en systemen. Dit zijn deze grote verandertrajecten die ons fundament versterken zodat we blijvend waardevolle diensten kunnen leveren. Zo kunnen we deze meer flexibel, kostenbewust en effectief uitvoeren en sluiten we aan bij de standaardoplossingen in de markt. Markontwikkelingen leiden zo sneller tot een verbetering van onze dienstverlening. Hierbij sturen we op gebruikersgemak en vereenvoudigde, gedigitaliseerde processen en bewaken we natuurlijk de privacy van medewerkers en gebruikers en de informatieveiligheid. Het grootste systeem dat we in de eerste jaren van de planperiode gaan vervangen is ons Enterprise Resource Planning systeem (ERP). Naast het standaardiseren van onze bedrijfsvoeringsprocessen veranderen we met een nieuw Customer Relationship Management systeem (CRM). We doen dit ondermeer om onze klanten meer mogelijkheden tot self-service te bieden.

Het blijft belangrijk om onze organisatie wendbaar en schaalbaar te laten zijn, ook nu in de planperiode het werkaanbod voor wat betreft hypotheekstukken en koopakten een lichte groei laat zien. De continuïteit van onze dienstverlening blijft gegarandeerd en dit kunnen we beter doen met een vaste basisbezetting voor de primaire kerntaken, waaronder besturing en ondersteuning, en daarnaast een flexibele schil.

We leveren allemaal, met elkaar, waarde voor onze omgeving, de klant, de medewerker en de organisatie. Om onze ambities te kunnen realiseren hebben we een cultuur- en leiderschapsprogramma opgezet; Onze manier van werken. We geven hieraan vorm met vijf onderwerpen: verbondenheid met het Kadaster; eigenaarschap & verantwoordelijkheid; growth mindset; effectief communiceren; openheid & veiligheid. We vertalen deze vijf thema's door naar concreet gedrag. Onze leidinggevenden hebben als cultuurdragers een cruciale rol in het versterken van dit gedrag binnen onze organisatie.

We versterken onze realisatiekracht door outputgericht te werken. Met heldere doelen en kaders stellen we onze medewerkers in staat om eigenaarschap en verantwoordelijkheid te nemen. Een veilige en integere werkomgeving is daarbij een belangrijke basis. Vanuit onze kernwaarden (betrouwbaar, open, relevant en gedreven (BORG)) is iedere collega verantwoordelijk voor het leveren van meerwaarde. We vinden het belangrijk dat wij dit kunnen doen met de middelen en nieuwe technieken die hierbij passen, en sturen er actief op dat iedere collega voldoende voorbereid is om met deze nieuwe middelen en technieken te kunnen werken. We vergroten zo het vermogen van de collega's en bevorderen een duurzame (multi-)inzetbaarheid.

Het Kadaster wil een aantrekkelijke werkgever zijn. We creëren een inspirerende werkomgeving met bijbehorende arbeidsvoorwaarden. Ook voor de nieuwe generatie collega's is het belangrijk dat we als organisatie inclusief zijn streven naar meer diversiteit in ons medewerkersbestand, waardoor we onze werkzaamheden vanuit een breed kwaliteitskader en een hogere mate van veelzijdigheid kunnen vormgeven. We blijven ons inzetten om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan te nemen om onze organisatie te verrijken. Het hybride werken is volledig ingeburgerd, waarbij het belangrijk blijft om de verbinding te zoeken door met regelmaat op kantoor te werken.

Bij het Kadaster zijn medewerkers verantwoordelijk voor hun eigen professionele ontwikkeling en duurzame inzetbaarheid. Managers ondersteunen dit met een gezamenlijke visie op leiderschap en opleidingsmogelijkheden. We zijn een flexibele organisatie en zijn duidelijk en transparant over onze verwachtingen van medewerkers en waar we als organisatie voor staan. Onze kernwaarden (BORG) vormen de basis.

De samenleving kan op continuïteit van onze dienstverlening vertrouwen

We willen in 2030 niet meer afhankelijk zijn van één land of één aanbieder op het gebied van ICT-technologie. Door geopolitieke ontwikkelingen en de afhankelijkheid van Amerikaanse informatietechnologie kijken we nu anders naar de risico's van het gebruik van technologische middelen. Om digitaal meer autonoom te zijn, gaan we onze IT-inkoop meer spreiden over meerdere aanbieders en meerdere (Europese) landen in de komende jaren. Naar verwachting gaat dat gepaard met hogere kosten en/of minder gebruiksgemak. Daarom reserveren we financiële middelen in de planperiode om, indien nodig, op korte termijn slagvaardig op te kunnen treden.

We realiseren waarde voor onze klanten, de samenleving en de organisatie door het resultaat voorop te stellen. We werken klantreizen uit om, rekening houdend met veranderende technologie, de klantbeleving te borgen en onze beloften te realiseren. Op deze manier voeren we verbeteringen door voor een meer soepel verlopend en daarmee waardevollere dienstverlening, waar de klant op kan vertrouwen.

We werken constant aan het leveren van betrouwbare kwaliteit tegen aanvaardbare kosten voor de klant en beoordelen onze dienstverlenende kanalen op hun impact. Veranderingen om burgers, bedrijven en overheden snel toegang te geven tot relevante en juiste informatie ontstaan vaak vanuit signalen die klanten geven, maar kunnen ook ontstaan door nieuwe technologie, door de wetenschap of vanuit de ethiek.

Bewust omgaan met onze financiën blijft als publieke dienstverlener belangrijk, zelfs nu we het werkaanbod licht zien stijgen. We hebben onze kosten goed in beeld en zijn hierover transparant. We investeren gericht, waarmee we structureel onze maatschappelijke meerwaarde kunnen vergroten.

Onze diensten en onze dienstverlening bestaan voor een groot deel uit data en technologie. Het is daarbij belangrijk dat onze IT-infrastructuur een stabiele, veilige en betaalbare basis biedt om onze dienstverlening te garanderen. We brengen daarom steeds meer systemen naar de cloud, overeenkomstig de Nederlandse Digitaliseringsstrategie. Zo sluiten we beter aan bij de ontwikkelingen in de praktijk en het biedt ons de mogelijkheid om flexibeler op en af te schalen. Daarbij zorgen we er voor dat onze afhankelijkheid van IT-reuzen niet te groot wordt.

We werken verantwoord, volgen wetgeving en beheersen onze risico's

We opereren in een complex digitaal landschap, waarin incidenten als ransomware-aanvallen, datalekken en ketenverstoringen directe gevolgen kunnen hebben voor onze dienstverlening en het

vertrouwen van gebruikers. Het belangrijkste is dat onze infrastructuur voldoet aan de informatiebeveiligingseisen die we nastreven en die onze omgeving van ons verwacht. In ons softwareontwikkelproces werken we met standaarden. Vanuit de principes *privacy by design* en *security by design* zijn onze ontwikkelteams opgeleid voor *secure programming*.

Digitale veiligheid is niet slechts een technische kwestie is, maar vereist visie, regie en samenwerking. De ontwikkelingen op het gebied van informatiebeveiliging volgen we nauwlettend, om voorbereid te zijn op bedreigingen die de continuïteit van onze dienstverlening kunnen raken. We hebben adequate noodvoorzieningen en zullen deze verder blijven ontwikkelen. Tegelijkertijd professionaliseren we onze crisisorganisatie en leren zo om te gaan met deze risico's. We gaan medewerkers toewijzen aan *threat intelligence*, waarbij we kijken naar ontwikkelingen van cybercriminaliteit en hoe we daarop moeten reageren. We werken hierbij samen met onder andere het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) en Anti-DDoS coalitie. We blijven investeren in onze medewerkers om hen bewust te maken over digitale veiligheid, privacy en andere risico's en welke handelingsmogelijkheden zij hebben.

In de dagelijkse operatie hebben we te maken met risico's en bedreigingen. Ons uitgangspunt bij het beheersen van de risico's is het bieden van rechtszekerheid en het waarborgen van de continuïteit van onze dienstverlening. We hebben zicht op de bedreigingen waar het Kadaster aan blootstaat en nemen maatregelen om die risico's te verlagen.

We gebruiken het drie lijnen model om de risico's effectief te beheersen. Het lijnmanagement is de eerste lijn en is primair verantwoordelijk voor compliance en voor de beheersing van risico's in de bedrijfsprocessen. De tweede lijn zijn de specialisten op het gebied van risicomanagement en compliance die het lijnmanagement ondersteunen en adviseren. Daarnaast zorgt de tweede lijn voor blijvende scherpte en alertheid als het om risico's gaat. De derde lijn is de afdeling Interne Audit, die onafhankelijk de kwaliteit van het risicomanagement systeem van het Kadaster beoordeelt.

Onze organisatie is gericht op het tijdig signaleren en actief sturen op beheersing van risico's. Risicomanagement is een continu proces en is onderdeel van de reguliere planning en control cyclus. Dit speelt op alle niveaus in de organisatie. Op concernniveau zijn de volgende top risico's en continue aandachtspunten onderkend:

1. Informatiebeveiliging

We onderkennen dat de kans op ongewenste kennisname, ongeautoriseerde toegang of mutatie van onze data en informatie door onbevoegden toeneemt. Eén van de oorzaken is toenemende cybercriminaliteit. We nemen daar zelf en samen met anderen actie op. Als uitvoerder en beheerder van belangrijke basisregistraties hebben we maximale aandacht voor informatiebeveiliging, zowel op het gebied van preventie, als op detectie en herstel. Daarmee garanderen we beschikbaarheid van onze dienstverlening en de kwaliteit van onze data. Dit is de basis voor het bieden van rechtszekerheid. We hebben daarbij aandacht voor zowel de wendbaarheid als de weerbaarheid van onze infrastructuur.

2. Procesbeheersing en naleving

Om de continuïteit van onze dienstverlening te waarborgen en rechtszekerheid te blijven bieden, maken we gericht keuzes, sturen hierop en versterken we onze basis. Dit doen we onder meer door processen te herijken, waar mogelijk efficiënter in te richten. Naleving van wet- en regelgeving is daarin een belangrijk element.

3. Kennis en competenties van personeel

Het kennis- en competentieniveau en de beschikbaarheid van ons personeel is medebepalend voor de kwaliteit van onze dienstverlening. De veranderende wereld vraagt om andere kennis en competenties. We werken daarom bewust aan het aantrekken en behouden van voldoende en gekwalificeerd personeel en investeren in het behoud en uitbreiden van onze kennis.

4. Digitale autonomie

Als zelfstandig bestuursorgaan hechten we waarde aan onze zelfstandigheid. Dit geldt ook voor onze digitale zelfstandigheid. We zijn als organisatie afhankelijk van Big Tech. Geopolitieke ontwikkelingen kunnen deze digitale afhankelijkheid beïnvloeden. Het behouden van zeggenschap en controle over de continuïteit van onze organisatie hebben daarom onze nadrukkelijke aandacht. Evenals de wijze waarop we reageren op ontwikkelingen die de zeggenschap kunnen beïnvloeden.

We zijn gestart met de verkenning van onze risicobereidheid en risicotolerantie op deze thema's.

We zijn een sociale en duurzame organisatie

Het Kadaster is een gezonde organisatie en dat is nodig om onze wettelijke taken duurzaam uit te voeren. Natuurlijk zijn hierin onze medewerkers belangrijk en stellen we middelen beschikbaar om hen te laten groeien. Een gezonde organisatie is ook een inclusieve organisatie met een cultuur waarin elkaars verschillen worden gewaardeerd en op die manier een bijdrage levert aan de maatschappelijke vraagstukken. Zo staan we midden in de maatschappij en zijn we een aantrekkelijke werkgever.

We vinden het als zelfstandig bestuursorgaan belangrijk om transparant te zijn over onze manier van werken en besturen. De achterliggende principes van de Code Goed Bestuur hanteren we nog steeds als leidraad en werken we deze planperiode uit in ons ESG-beleid. Vooruitlopend op deze Europese verplichting zijn onze strategische doelen voor Environment, Social en Governance (ESG) beschreven en rapporteren we op de resultaten. In de planperiode ligt voor Environment de focus op klimaatneutrale bedrijfsvoering. Met onder andere de verduurzaming van onze IT-werkplekken, maar ook circulariteit, huisvesting en duurzaam inkopen. Ons wagenpark verduurzamen we door te voorzien in elektrische auto's. Voor Social werken we aan inclusief werkgeverschap en als organisatie vitaal en wendbaar in de samenleving staan. Binnen de pijler Governance ligt de prioriteit op de verdere uitwerking van integriteit en ethiek op de werkvloer.

5 Financiën

De financiële situatie van het Kadaster wordt sterk bepaald door de schommelingen op de vastgoedmarkt. In een laagconjunctuur is er een lager werkaanbod en dit betekent financiële tekorten. Deze vangen we op met ons eigen vermogen, dan teren we in op onze reserves. Deze reserves bouwen we weer op in een hoogconjunctuur en door (gematigde) tariefstijgingen, om gereed te zijn voor de volgende conjunctuurgolf.

We bevinden ons momenteel in een periode van economische groei. Het is de verwachting dat deze groei het komende jaar doorzet. Dit zien we terug in de verwachte ontwikkeling van de omzet. Door goed op de kosten te letten ontwikkelt het eigen vermogen zich positief. Hierdoor zijn we in staat om de tariefaanpassing te beperken tot een inflatiecorrectie voor alleen die producten die minder afhankelijk zijn van de conjunctuur. Denk daarbij aan producten zoals BAG bevragingen of de werkzaamheden voor Omgevingswet.

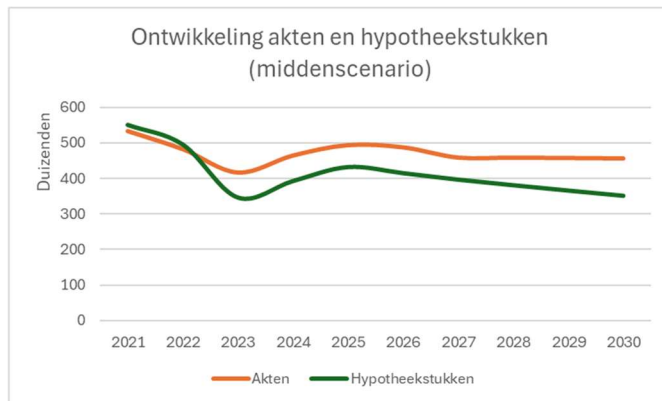
In dit hoofdstuk lichten we deze financiële verwachtingen voor de planperiode 2026-2030 verder toe. We kijken daarbij eerst naar de verwachte ontwikkeling van de omzet, van de bedrijfslasten en van de vermogenspositie. Om op deze manier voorstellen te doen voor een tariefaanpassing in 2026. In bijlage B en C staan de financiële meerjarenraming met de verlies- en winstrekeningen en balansen na en voor tariefaanpassing.

Ontwikkeling van de omzet

De omzet van het Kadaster bestaat uit: omzet uit tarieven (ongeveer 75%) en omzet uit overheidsbudgetten (ongeveer 25%).

De omzet uit tarieven is voor een groot deel afhankelijk van het aantal transacties op de vastgoedmarkt. Het werkaanbod van akten is een goede graadmeter voor de tariefinkomsten van het Kadaster. Veel andere producten en diensten, zoals metingen en informatieverstrekking, bewegen qua aantal mee met de aan- en verkoop van vastgoed en dus het aantal ingeschreven akten. Daarnaast verstrekken we uit de verschillende registraties informatie, zoals topografische kaarten, informatie over kabels en leidingen of voor specifieke vragen. Deze omzet is relatief stabiel.

In het meerjarenbeleidsplan hanteren we een ramingsmodel voor het werkaanbod. Dit model is leidend voor de schatting van de omzet uit tarieven. Na sterke dalingen van het werkaanbod in 2022 en 2023 verwachten we dat de in 2024 ingezette stijging doorzet in 2025 en 2026. Voor de jaren 2027-2030 gaan we in onze raming uit van de structurele trend in de ontwikkeling van het werkaanbod, die in de ordegrootte van 450.000 tot 480.000 akten ligt. Daarmee daalt het aantal akten naar ongeveer 460.000. Het aantal hypotheekstukken stijgt mee met het aantal akten en daalt ook vanaf 2027.

De omzet uit overheidsbudgetten bestaat voor een groot deel uit de budgetten voor de Nationale Geo-Informatie Infrastructuur (NGII) en voor de Omgevingswet. De meerjarige afspraken over de financiering van de NGII, die in 2019 met het ministerie van BZK zijn gemaakt, liepen eind 2024 af. Een duurzame financieringsbasis is nodig om te zorgen dat onze klanten de waarde geleverd krijgen die zij nodig hebben. Het komen tot nieuwe meerjarige afspraken is nog onderwerp van gesprek. In onze meerjarenramingen hebben we een voorlopige inschatting gemaakt op basis van budgetten uit het verleden. Daarbij verwachten we dat er vanwege bezuinigingen ook geen tot weinig extra middelen beschikbaar komen. Dat kan betekenen dat dienstenniveaus verlaagd moeten worden om kostendekkend te blijven. Met de start van de Omgevingswet in 2024 kregen de opdrachten van het ministerie van VRO aan het Kadaster voor tactisch en operationeel beheer van het Digitaal Stelsel Omgevingswet een structureel karakter. Deze opdrachten zijn minder groot dan de werkzaamheden in 2023/2024 en vragen om goede afspraken over duurzame financiering.

Een overzicht van de verwachte kostendekking per strategische eenheid is opgenomen in bijlage B.

Ontwikkeling van de kosten

In 2024 en 2025 hebben we vooral geïnvesteerd in de toekomstvastheid van onze dienstverlening, met name de vernieuwing van onze IT-infrastructuurcontracten en de vervanging van ons ERP-systeem. In 2026 en 2027 implementeren we ons nieuwe ERP-systeem en vervangen we ons CRM-systeem.

In de komende planperiode beperken we de stijging van ons kostenniveau door te focussen op efficiencyverbeteringen en het verlagen van de indirecte kosten. Hierdoor blijven we de financiële ruimte houden om trajecten op basis van de bestemmingsreserves, zoals de Kadastrale Kaart Next, uit te kunnen blijven voeren en creëren we extra ruimte voor een initiatief als digitale autonomie. We kunnen dan maatregelen nemen om minder afhankelijk te worden van de Amerikaanse Big Tech. In de planperiode hebben we geleidelijk meer ruimte voor investeringen in de dienstverlening en blijven we focus houden op het kostendekkend uitvoeren van de budget gefinancierde diensten.

Vermogensontwikkeling

In 2024 hebben we nieuwe afspraken gemaakt over de maximale omvang van de conjuncturele reserve. Deze is verhoogd van € 79,5 mln naar € 143 mln. In de planperiode brengen we de conjuncturele reserve geleidelijk op orde. Hiermee heeft het Kadaster voldoende ruimte om conjunctuurschommelingen op te kunnen vangen. Verder hanteren we een maximaal percentage voor een tariefwijziging van 5% (exclusief inflatie) in situaties waarin de boven- of ondergrens van de conjuncturele reserve niet in zicht komt.

We verhogen de bestemmingsreserve van KKN met € 13 mln in 2025. De belangrijkste redenen betreffen de indexering van de afgesloten contracten, de CAO-verhogingen en inflatie over de afgelopen jaren (de bestemmingsreserve is voor het laatste in 2022 geïndexeerd hiervoor) en voortschrijdend inzicht over extra werkzaamheden aan de kant van het Kadaster. Daarnaast vormen we een bestemmingsreserve voor digitale autonomie van € 0,5 mln en voor het vervangen van de werkplekken van € 2,0 mln. Het is de verwachting dat alle bestemmingsreserves in de planperiode volledig worden gebruikt.

Tariefontwikkeling

In algemene zin willen we onze tarieven op een kostendekkend niveau houden en dus meebewegen met de loon- en prijsontwikkeling. We stellen daarom voor de meeste productgroepen een indexatie voor van 3,5%, gebaseerd op de CAO-verhoging en inflatie op de andere kostencomponenten in 2025. Door de ontwikkeling van de vastgoedmarkt en het beheersen van de kosten(groei) kunnen we voor de conjunctuurgevoelige productgroepen deze verhoging achterwege laten. Dit betreft de tarieven voor inschrijving van akten en hypotheekstukken en voor inzage in de Basisregistratie Kadaster (Kadaster-on-line (KOL) en Ketenintegratie Inschrijving Kadaster (KIK)-inzage), die in de afgelopen jaren extra verhoogd zijn in verband met het lagere werkaanbod. De gemiddelde tariefverhoging bedraagt daarmee ongeveer 0,2%.

Onderstaande grafiek laat zien wat de ontwikkeling is van de conjuncturele reserve in de planperiode, voor en na de tariefaanpassing in 2026. Hieruit blijkt dat de conjuncturele reserve in 2026 nog groeit met het hoge werkaanbod en dat de groei daarna afzwakt. Met een inflatiecorrectie op alle tarieven zou de maximumgrens van de conjuncturele reserve al in 2031 worden bereikt. Met de nu voorgestelde tariefaanpassing blijven we in de planperiode onder het maximumniveau. In de grafiek vallen de structurele MBP-lijn en de lijn met tariefverhoging op elkaar, omdat er tariefvoorstellen op specifieke producten zijn die het effect van de verhoging op de reserve ongedaan maken.

Datum

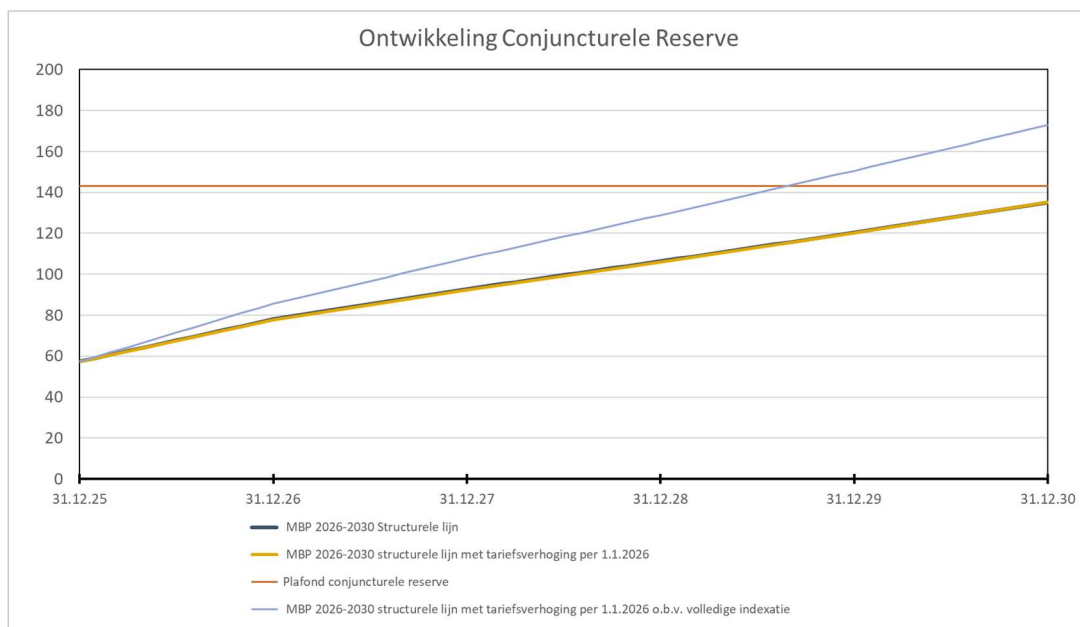
26 september 2025

Titel

Het Kadaster: daar kan een land op bouwen

Blad

Blad 30 van 44

6 Bijlagen

Bijlage A: De organisatie, wettelijke doeleinden en taken

De doeleinden van het Kadaster worden omschreven in artikel 2a van de Kadasterwet. Het Kadaster dient vier doelen:

- de bevordering van de rechtszekerheid ten aanzien van registergoederen in het rechtsverkeer, het economisch verkeer en het bestuurlijk verkeer tussen burgers en bestuursorganen;
- de bevordering van een doelmatige geo-informatie infrastructuur;
- een doelmatige informatievoorziening van de overheid ten behoeve van de goede vervulling van publiekrechtelijke taken en de nakoming van wettelijke verplichtingen door bestuursorganen;
- de ondersteuning en de bevordering van economische activiteiten.

Het Kadaster voert verschillende taken uit, die onder meer beschreven staan in, of berusten op de Kadasterwet en de Kadasterwet BES, de Omgevingswet, het Omgevingsbesluit en de Omgevingsregeling, de Wet basisregistratie adressen en gebouwen (Wet BAG), de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen (Wkpb), de Wet informatie-uitwisseling boven- en ondergrondse netten en netwerken (WIBON), de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) en de Wet basisregistratie grootschalige topografie (Wet BGT).

De wettelijke taken zijn:

- het houden van de openbare registers voor registergoederen en de kadastrale registratie (de Basisregistratie Kadaster), het verstrekken van en het bevorderen van de toegankelijkheid en uitwisselbaarheid van informatie daaruit aan de samenleving;
- het onderhouden van het Rijksdriehoeksnetwerk;
- het houden en bijwerken van registraties voor schepen en luchtvaartuigen en het verstrekken van inlichtingen daaruit;
 - het registreren en verstrekken van topografische informatie (de Basisregistratie Topografie);
 - het in opdracht van de minister van Defensie vervaardigen, verzamelen, bijwerken en verstrekken van geografische gegevens ten behoeve van de krijgsmacht;
- het bevorderen van de kenbaarheid van de ligging van kabels en leidingen (KLIC);
- het beheren van de Landelijke Voorziening voor adressen en gebouwen (LV BAG) en het verstrekken van gegevens daaruit;
- het houden en beheren van de Landelijke Voorziening WOZ en het verstrekken van gegevens daaruit;
- het houden en beheren van de Landelijke Voorziening voor grootschalige topografie (BGT) en het verstrekken van gegevens daaruit;

- het in opdracht van de minister valideren van geografische gegevens;
- het verlenen van bijstand bij de inrichting van het landelijke gebied;
- het operationeel beheren van een gedeelte van de Landelijke Voorziening voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO-LV);
- het beheren en ontsluiten via het DSO-LV van bij wet aangewezen omgevingsdocumenten;
- het uitvoeren van de kadastrale functie op Bonaire, St. Eustatius en Saba;
- het namens de Minister voeren van tactisch beheer van de DSO-LV.

Naast deze wettelijke taken voert het Kadaster één wettelijk toegestane nevenactiviteit uit, namelijk internationale consultancy.

In het kader van de meerjarige afspraken met het ministerie van BZK over de NGII is het streven ook het beheer van PDOK als wettelijke taak te verankeren. Daarnaast heeft het Kadaster met ingang van 1 juli 2025 een gewijzigde taak erbij ten aanzien van de controle op de nationaliteit van zeeschepen.

Governance

Het Kadaster is in 1832 opgericht. Tot 1974 was het onderdeel van het ministerie van Financiën, vervolgens van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) /ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M). Vanaf 1994 is het een zelfstandig bestuursorgaan (ZBO). Dit betekent dat het Kadaster een publiekrechtelijke rechtspersoon is die als organisatie zelfstandig zijn wettelijke taken uitvoert en daarbij verantwoording aflegt aan de beleidsverantwoordelijke minister, sinds begin 2022 de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en sinds 2024 de minister van VRO.

De Organisatiewet Kadaster regelt de governance van het Kadaster waarin o.a. de werking van bestuur, raad van toezicht en gebruikersraad zijn toegelicht. In de gebruikersraad zijn de ministeries van BZK, Infrastructuur en Waterstaat (I&W) en Defensie, gemeenten, notariaat, makelaardij, hypotheekfinanciers, consumenten, bedrijven werkzaam in de geo-industrie, KLIC bronhouders, KLIC afnemers, provincies en waterschappen vertegenwoordigd. Ook worden de onderlinge verhoudingen tussen deze organen en de minister geregeld. Elk van deze organen draagt op basis van de Organisatiewet Kadaster en een bijbehorende ministeriële regeling zijn eigen verantwoordelijkheden.

Vanuit zijn faciliterende rol in het beheer van de verschillende landelijke voorzieningen van (basis)registraties is het Kadaster partij in de governance van deze voorzieningen. Elke landelijke voorziening kent zijn eigen governancestructuur. In de meeste gevallen is er een zogenaamd gremium ingesteld om de belangen van de betrokken partijen te waarborgen op operationeel, tactisch en strategisch niveau. Daarnaast is het Kadaster vanuit zijn faciliterende rol in het beheer van landelijke voorzieningen een partij in de Nationale Geo-Informatie Infrastructuur (NGII), waarmee in de samenhang van deze voorzieningen wordt voorzien.

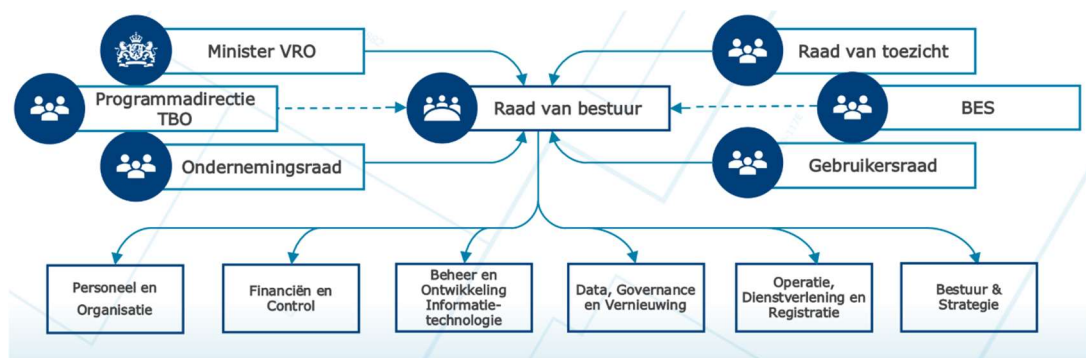
In zijn rol als tactisch beheerder van de DSO-LV heeft het Kadaster te maken met nieuwe governancestructuren. Belangrijke partijen hierbij zijn: het ministerie van BZK als het

stelselverantwoordelijke ministerie, de interbestuurlijke partijen Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Interprovinciaal Overleg (IPO), Unie van Waterschappen (UvW) en Rijk en de strategisch beheer organisatie (SBO) binnen het ministerie van VRO, alsook de operationeel beheerorganisaties (OBO's) zijnde RWS, Kadaster, (Kennis- en exploitatiecentrum officiële overheidspublicaties (KOOP) en Geonovum en de diverse gebruikers.

Organisatiestructuur

Per 1 juli 2021 is de organisatiestructuur van het Kadaster gewijzigd. Aanleidingen voor de verandering waren dat de samenleving een toenemende behoefte heeft aan een integrale en kwalitatief hoogwaardige informatievoorziening, dienstverlening steeds digitaal wordt en data (nog meer dan voorheen) centraal staan in ons werken.

Het Kadaster wordt aangestuurd door een bestuur dat bestaat uit de voorzitter en een lid. Zij nemen in gezamenlijkheid besluiten (collegiaal bestuur). Voor slagvaardige besluitvorming hebben de twee bestuurders met de zes directeuren van de directies een overlegverband ingesteld: de directieraad. In de huidige situatie hebben elk van de leden van de directieraad een eigen lijnverantwoordelijkheid. Het Kadaster kent de volgende directies: Data, Governance en Vernieuwing (DGV), Operatie, Dienstverlening en Registratie (ODR), Beheer en Ontwikkeling Informatietechnologie (BOI), Personeel en Organisatie (P&O), Financiën en Control (F&C) en Bestuur en Strategie (B&S). Voor het tactisch beheer van het DSO-LV is een afzonderlijke programmadirectie ingericht (TBO) die onder leiding staat van de programmadirecteur Omgevingswet. In 2021 zijn ook de kadasterkantoren op Bonaire, St. Eustatius en Saba als aparte organisatieonderdelen opgenomen in de organisatiestructuur van het Kadaster.

Bijlage B: Financiële meerjarenplanning

Winst- en verliesrekening bij nieuwe tarieven per 1 januari 2026

(in miljoenen euro's)

	2026	2027	2028	2029	2030
Bedrijfsopbrengsten					
Omzet wettelijke taken	353	341	342	344	346
Opbrengst TBO-LV	8	8	8	8	8
Opbrengst nevenactiviteiten	2	2	2	2	2
Wijziging onderhanden werk	0	0	0	0	0
Geactiveerde productie eigen bedrijf	1	1	1	1	1
Som der bedrijfsopbrengsten	364	352	353	355	357
Bedrijfslasten					
Lonen en salarissen (inclusief sociale lasten)	192	193	194	195	195
Inhuur en uitbesteding	76	65	66	65	65
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	9	9	9	9	9
Overige bedrijfskosten	82	82	83	82	82
Som der bedrijfslasten	359	349	352	351	351
Bedrijfsresultaat	5	3	1	4	6
Financiële baten en lasten	4	4	4	4	4
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0
Resultaat	9	7	5	8	10

Wettelijke omzet

De omzet wettelijke taken hangt voor een belangrijk deel samen met de ontwikkeling van het werkaanbod van akten en hypotheekstukken. Om het verwachte werkaanbod te bepalen gebruikt het Kadaster een ramingsmodel (zie bijlage D).

Uitgangspunt bij de bepaling van het werkaanbod voor het meerjarenbeleidsplan is, net als in voorgaande jaren, het zogenoemde middenscenario. In 2025 is in het eerste halfjaar een stijging zichtbaar in het werkaanbod. De verwachting is dat deze stijging zich in het tweede halfjaar voortzet. In de jaren 2026-2030 is uitgegaan van een hoog aanbod in 2026 waarna in de jaren 2027-2030 een stabilisatie plaats zal vinden van het werkaanbod. De uitkomsten van het ramingsmodel moeten vanwege aannames met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd. Het totale werkaanbod is direct of indirect in belangrijke mate gerelateerd aan de uitkomsten van het ramingsmodel.

Voor de berekening van de omzet voor akten en hypotheekstukken zijn de percentages van het geautomatiseerd verwerken voor akten gelijk gehouden aan de percentages in de vorige planperiode. Voor hypotheekstukken is de verwachting dat er een lichte stijging plaatsvindt in het percentage volledig geautomatiseerd verwerkte stukken. Verwacht wordt dat het percentage volledig geautomatiseerd verwerkte akten gedurende de gehele planperiode 40% wordt. Voor hypotheekstukken is de verwachting dat 55% gedurende de gehele planperiode volledig geautomatiseerd verwerkt gaat worden.

De planning van het aanbod meetposten is gebaseerd op interne ramingen. Deze ramingen zijn afgeleid van de ontwikkelingen van het werkaanbod akten. De productie (en daarmee de opbrengsten) van de meetposten is begrensd door de personele capaciteit. In de planperiode is rekening gehouden met uitbesteding van de productie van landmeetkundige diensten, waar de interne capaciteit onvoldoende is. Daarnaast worden eerdere tariefaanpassingen voor de verificatieposten, onderdeel van de meetposten, veelal pas in de komende jaren zichtbaar, omdat de omzet wordt geboekt als de meting is uitgevoerd.

De raming van de omzet van informatieverstrekking is in lijn gebracht met het aantal te verwerken akten.

Overige wettelijke omzet

Naast de omzet die gebaseerd is op het werkaanbod, heeft het Kadaster andere tarief gefinancierde taken, zoals KLIC. Voor de KLIC-producten is sprake van een licht stijgende omzetraming van 1.190.000 meldingen in 2026 naar 1.340.000 meldingen in 2030.

Een deel van de producten en diensten zijn gefinancierd uit Rijksbudgetten. In 2019 zijn met het ministerie van BZK meerjarige afspraken gemaakt over de financiering van de geo-informatie infrastructuur (NGII). De basis van de financiering is een bijdrage uit de Rijksbegroting, die jaarlijks wordt geïndexeerd. Deze meerjarige afspraken liepen eind 2024 af, voor 2025 is een eenjarige afspraak overeengekomen.

De activiteiten in het kader van de Omgevingswet en de NGII worden gefinancierd door het ministerie van VRO. De offertes voor 2026 en daarna voor zowel de NGII als de Omgevingswet zijn nog niet definitief, een voorlopige schatting van de bijdragen is opgenomen in de begroting op basis van eerdere offertes.

Voor de omzet van activiteiten gericht op de ondersteuning van maatschappelijke opgaven is het Kadaster afhankelijk van budgetten bij opdrachtgevers. Dit betreft klassieke landinrichtingsprojecten en andere vormen van gebiedsontwikkeling, zoals stedelijke herverkaveling en opdrachten voor data-analyses op het gebied van ruimte en vastgoed. Er worden opdrachten uitgevoerd voor meerdere opdrachtgevers, waaronder de provincies. De omzet is gebaseerd op interne ramingen en meerjarige afspraken, zoals voor DAW.

Voor de BES-eilanden is een omzet opgenomen van ca. € 1,8 miljoen per jaar.

Omzet nevenactiviteiten

De omzet nevenactiviteiten bestaat uit de omzet internationale advisering.

Bedrijfslasten

De bedrijfslasten dalen in de planperiode van € 359 miljoen in 2026 tot € 351 miljoen in 2030. Het kostenniveau in de planperiode begint daarmee op een hoger niveau dan het kostenniveau in het Meerjarenbeleidsplan 2025-2029.

In de bedrijfslasten zijn de personeelskosten de grootste component. In de planperiode verwachten we een afname van personeel door 226 fte aan pensioen gerelateerde uitstroom. Deze uitstroom wordt grotendeels opgevangen door werving van nieuw personeel.

Het niveau van de bedrijfslasten ligt in 2026 € 6 miljoen boven het geplande niveau in 2025 van het MBP 2025-2029. Ontwikkelingen in de cijfers zijn:

- Hogere salariskosten door onder meer CAO-ontwikkeling en door reguliere stijging binnen de salarisschalen door nieuwe instroom in de afgelopen jaren;
- Hogere inhuurkosten vanwege benodigde tijdelijke expertise voor het implementeren van het nieuwe ERP-systeem en de vervanging van het CRM-systeem;
- Lagere overige bedrijfskosten door met name lagere automatiseringskosten.

Kostendekkendheid strategische eenheden bij nieuwe tarieven per 1 januari 2026

(in miljoenen euro's)

	Opbrengsten	Lasten	Resultaat
Inwinning en registratie	225	217	8
Informatieverstrekking en advies	61	60	1
Budgetfinanciering	68	68	-
Nevenactiviteiten	2	2	-
TBO-LV	8	8	-
Totaal	364	355	9

Het geplande resultaat over 2026 bedraagt afgerond € 9 miljoen positief. Hierboven is een overzicht opgenomen over de verdeling van dit resultaat naar strategische eenheden. De doorrekening van dit model is complex en voorcalculatorisch. De hierboven gegeven uitkomsten moeten als richtinggevend worden beschouwd en met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Balans bij nieuwe tarieven per 1 januari 2026

Balans (in miljoenen euro's)

Activa (ultimo)	2026	2027	2028	2029	2030
Vaste activa					
Immateriële - en materiële vaste activa	48	49	48	48	48
Totaal vaste activa	48	49	48	48	48
Financiële vaste activa	13	12	11	9	8
Totaal vlottende activa	239	251	260	272	284
Totaal activa	300	312	319	329	340
Passiva (ultimo)	2026	2027	2028	2029	2030
Eigen vermogen	142	149	154	162	171
Voorzieningen	18	19	20	21	22
Langlopende schulden	0	0	0	0	0
Kortlopende schulden	140	144	145	146	146
Totaal passiva	300	312	319	329	340

Toelichting

De onder de vaste activa opgenomen financiële vaste activa bestaat uit de vordering op Athlon Car Lease. Deze vordering vloeit voort uit de financiering van de leaseauto's die het Kadaster in gebruik heeft. Het Kadaster heeft deze leaseauto's als onderpand voor de vordering.

Het saldo van de liquide middelen (waaronder rekening-courant ministerie van Financiën en de deposito's) bedraagt naar verwachting ultimo 2026 € 179 miljoen, oplopend tot € 225 miljoen ultimo 2030.

Investeringsen

De specificatie van de verwachte investeringen over de planjaren is als volgt (x € 1 miljoen):

	2026	2027	2028	2029	2030
Software en licenties	4	3	3	3	3
Gebouwen en terreinen	1	1	0	1	0
Andere vaste bedrijfsmiddelen	7	5	5	4	6
	12	9	8	8	9

De gekochte software, licenties en zelfontwikkelde systemen zijn opgenomen onder de immateriële vaste activa. De bedrijfsgebouwen en -terreinen en andere vaste bedrijfsmiddelen zijn opgenomen onder de materiële vaste activa. De investeringen in andere vaste bedrijfsmiddelen hebben voornamelijk betrekking op geodetische apparatuur en technische installaties. De investeringen in 2026 zijn hoger dan de prognose van 2025. Dit komt met name door investeringen in technische installaties en verbouwing die doorgeschoven zijn naar 2026 wegens uitstel. De investeringen zijn mede bepaald op basis van ervaringscijfers.

Grondslagen meerjarenraming

De in deze bijlage opgenomen toekomstgerichte financiële informatie is opgesteld volgens de Kaderwet ZBO en de Regeling sturing van en toezicht op het Kadaster. De financiële informatie is zoveel mogelijk opgesteld met overeenkomstige toepassing van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op aanschaffings- dan wel vervaardigingskosten. Voor een nadere toelichting op de financiën en de toelichting op de ontwikkeling van de situatie van het eigen vermogen, wordt verwezen naar hoofdstuk 5 van dit meerjarenbeleidsplan.

De onder de vaste activa opgenomen immateriële vaste activa hebben betrekking op softwareontwikkelingen, licenties en de waarde van een gebruiksrecht. Wat betreft de softwareontwikkelingen bestaat de verwachting dat de hiermee samenhangende toekomstige opbrengsten voldoende ruimte laten voor afschrijvingen. De afschrijvingen zijn hier gesteld op maximaal 5 jaar. Een uitzondering hierop is de nieuwbouw van de applicatie KOERS, deze wordt afgeschreven in 10 jaar, gezien de lengte van de verwachte gebruikersduur van deze applicatie.

De onder de vaste activa opgenomen materiële vaste activa, bestaande uit bedrijfsgebouwen en -terreinen en andere vaste bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. In afwijking van Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek worden huidige en toekomstige negatieve resultaten en operationele kasstromen, vanwege de financieringsstructuur, niet aangemerkt als indicatie voor een bijzondere waardevermindering.

De vlottende activa hebben betrekking op debiteuren, overige vorderingen, overlopende activa en

liquide middelen. Onder de liquide middelen kunnen ook deposito's zijn verantwoord die rekening houdend met het zogenoemde schatkistbankieren van het ministerie van Financiën zijn verkregen.

De voorzieningen bestaan uit de kosten voor verwachte uitkeringen, waarbij bedragen contant zijn gemaakt met een disconteringsvoet van 2,85%.

De kortlopende schulden hebben voornamelijk betrekking op vooruitontvangen bedragen voor meetposten en verplichtingen voor vakantiedagen. De post vooruitontvangen op meetposten bestaat uit per balansdatum ontvangen of gefactureerde bedragen voor prestaties die in de toekomst moeten worden geleverd. Deze post is gewaardeerd op nominale waarde. Ook zijn onder de kortlopende schulden de crediteuren en de overige te betalen posten opgenomen.

Onder de omzet wordt verstaan de opbrengst uit levering van goederen en diensten aan derden, onder aftrek van kortingen en dergelijke en onder aftrek van over de omzet geheven belastingen. Ook bestaat de omzet uit inkomsten van budgetgefinancierde activiteiten. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen worden in aanmerking genomen in de periode waarin deze voorzienbaar zijn. Voor een gedetailleerde beschrijving van de waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen, waaronder de beschrijving van de financiële instrumenten, wordt verwezen naar de toelichting op de jaarrekening 2024. Deze grondslagen zijn in deze meerjarenraming onverkort toegepast.

Bijlage C: Financieel overzicht bij gelijkblijvende tarieven**Winst- en verliesrekening bij gelijkblijvende tarieven**

(in miljoenen euro's)

	2026	2027	2028	2029	2030
Bedrijfsopbrengsten					
Omzet wettelijke taken	353	341	342	344	345
Opbrengst TBO-LV	8	8	8	8	8
Opbrengst nevenactiviteiten	2	2	2	2	2
Wijziging onderhanden werk	0	0	0	0	0
Geactiveerde productie eigen bedrijf	1	1	1	1	1
Som der bedrijfsopbrengsten	364	352	353	355	356
Bedrijfslasten					
Lonen en salarissen (inclusief sociale lasten)	192	193	194	195	195
Inhuur en uitbesteding	76	65	66	65	65
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	9	9	9	9	9
Overige bedrijfskosten	82	82	83	82	82
Som der bedrijfslasten	359	349	352	351	351
Bedrijfsresultaat	5	3	1	4	5
Financiële baten en lasten	4	4	4	4	4
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0
Resultaat	9	7	5	8	9

Balans bij gelijkblijvende tarieven

Balans (in miljoenen euro's)

Activa (ultimo)	2026	2027	2028	2029	2030
Vaste activa					
Immateriële - en materiële vaste activa	48	49	48	48	48
Totaal	48	49	48	48	48
Financiële vaste activa	13	12	11	9	8
Totaal vlottende activa	239	251	259	270	282
Totaal activa	300	312	318	327	338
Passiva (ultimo)	2026	2027	2028	2029	2030
Eigen vermogen	142	149	154	162	171
Voorzieningen	18	19	20	21	22
Langlopende schulden	0	0	0	0	0
Kortlopende schulden	140	143	144	144	145
Totaal passiva	300	311	318	327	338

Bijlage D: Waarden ramingsmodel

2020	Realisatie	Groei BBP	-3,90%
		Niveau hypotheekrente	1,89%
2021	Realisatie	Groei BBP	6,30%
		Niveau hypotheekrente	1,63%
2022	Realisatie	Groei BBP	5,00%
		Niveau hypotheekrente	2,58%
2023	Realisatie	Groei BBP	0,10%
		Niveau hypotheekrente	4,08%
2024	Realisatie	Groei BBP	0,60%
		Niveau hypotheekrente	3,90%
2025	Prognose	Groei BBP	1,90%
		Niveau hypotheekrente	3,80%
2026	MBP	Groei BBP	1,50%
		Niveau hypotheekrente	3,90%
2027	MBP	Groei BBP	1,40%
		Niveau hypotheekrente	4,00%
2028	MBP	Groei BBP	1,10%
		Niveau hypotheekrente	4,00%
2029	MBP	Groei BBP	1,10%
		Niveau hypotheekrente	4,00%
2030	MBP	Groei BBP	1,10%
		Niveau hypotheekrente	4,00%

Het Kadaster gebruikt een ramingsmodel voor het inschatten van het aantal transacties in de woningmarkt, dat bepalend is voor een belangrijk deel van de omzet. De verwachting van de economische groei en de ontwikkeling van de hypotheekrente zijn in dit model de bepalende factoren. De manier waarop deze parameters doorwerken in de raming van het werkaanbod, wordt jaarlijks opnieuw geschat op basis van de ontwikkelingen in het recente verleden. In 2024 was een stabilisering van het werkaanbod zichtbaar na een periode van sterke daling. De verwachting voor 2025 en verder was dat dit zich als een stabiele lijn zou voortzetten in de planperiode. Het aanbod ontwikkelt zich in 2025 echter zeer progressief zodat hiermee in de raming voor de komende jaren rekening moet worden gehouden. Voor de jaren 2027-2030 buigt onze raming echter iets af richting een structurele trend.

De factoren waarmee we het ramingsmodel voeden (zie tabel hierboven) zijn afkomstig uit verschillende bronnen. De gerealiseerde hypotheekrente in 2024 is gebaseerd op de gemiddelde hypotheekrente uit de statistieken van De Nederlandsche Bank (DNB). De renteontwikkelingen voor

Datum

26 september 2025

Titel

Het Kadaster: daar kan een land op bouwen

Blad

Blad 43 van 44

2025, 2026 en 2027 zijn gebaseerd op de korte en middellange termijn verwachtingen van financiële instellingen. Voor de latere jaren wordt gesteund op de verwachtingen van het Centraal Planbureau (CPB) over de lange rente (middellange termijn (MLT) februari 2025) en geprojecteerd op de verwachte hypotheekrente. De hypotheekrente laat naar verwachting een stabiel niveau zien, tussen 3,80% in 2025 en 4,00% in 2030. Het CPB voorspelt in de raming van februari 2025 een economische groei van 1,9% in 2025 en van 1,5% in 2026. In de jaren 2027 - 2030 daalt de verwachte groei geleidelijk naar 1,1% aan het eind van de planperiode.

Zoals het CPB zelf aangeeft zijn de verwachtingen voor de economische groei en ontwikkeling van de hypotheekrente met veel onzekerheid omgeven. Het belangrijkste risico voor beide op dit moment komt van geopolitieke spanningen.

Datum

26 september 2025

Titel

Het Kadaster: daar kan een land op bouwen

Blad

Blad 44 van 44

Bijlage E: Betekenis afkortingen

2D	Tweedimensionaal	KOL	Kadaster-On-Line
3D	Driedimensionaal	KOOP	Kennis- en exploitatiecentrum officiële overheidspublicaties
AI	Kunstmatige Intelligentie (of Artificial Intelligence)	LMVW	Landelijke Monitoring Voortgang Woningbouw
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen	LV	Landelijke Voorziening
BAO	Bronhouders-en Afnemersoverleg	LVG	Landelijke Voorziening Gebouwgegevens
BES	Bonaire, Sint Eustatius en Saba	MBP	Meerjarenbeleidsplan
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie	MLT	Middellange termijn
BORG	Betrouwbaar, Open, Relevant en Gedreven	NAP	Normaal Amsterdams Peil
BRK	Basisregistratie Kadaster	NCSC	Nationaal Cyber Security Centrum
BRO	Basisregistratie Ondergrond	NGII	Nationale Geo-Informatie Infrastructuur
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	NSGI	Nederlandse Samenwerking Geodetische Infrastructuur
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek	OBO	Operationele BeheerOrganisatie
CPB	Centraal Planbureau	PDOK	Publieke Dienstverlening Op de Kaart
CRM	Customer Relationship Management systeem	RD	Rijksdriehoeksmeting
DAW	Deltaplan Agrarisch Waterbeheer	RES	Regionale Energiestrategie
DNB	De Nederlandsche Bank	RUN	RijksUitvoeringsNetwerk voor het landelijk gebied
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet	RWS	Rijkswaterstaat
ELRA	European Land Registry Association	SBO	Strategisch Beheer Organisatie
ERP	Enterprise Resource Planning	TBO	Tactisch Beheer Organisatie
ESG	Environment, Social en Governance	UN-GGIM	United Nations initiative on Global Geospatial Information Management
EuroSDR	European Spatial Data Research	UT	Universiteit Twente
FDS	Federatief Datastelsel	UvW	Unie van Waterschappen
GNSS	Global Navigation Satellite System	VIVET	Verbetering van de Informatievoorziening voor de Energie Transitie
I&M	Ministerie van Infrastructuur en Milieu	VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
I&W	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	VRO	Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
IBDS	Interbestuurlijke Datastrategie	VROM	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
IPO	Interprovinciaal Overleg	WIBON	Wet informatie-uitwisseling boven- en ondergrondse netten en netwerken
ISIP	Interbestuurlijke Samenwerking voor de InformatiePositie	Wkpb	Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen
KIK	Ketenintegratie Inschrijving Kadaster	WOO	Wet Open Overheid
KITA	Kadaster IT-infrastrucuur	WOZ	Waardering Onroerende Zaken
KKN	Kadastrale Kaart Next	ZBO	Zelfstandig BestuursOrgaan
KLIC	Kabels en Leidingen Informatie Centrum		